

Gozdnogospodarski načrti gozdnogospodarskih območij za obdobje 2001–2010

Regional forest management plans for the 2001–2010 period

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
Večna pot 2, 1000 Ljubljana

1 UVOD

1 INTRODUCTION

1. 1 Zgodovina gozdnogospodarskega načrtovanja na Slovenskem

1. 1 History of forest management planning in Slovenia

Začetek gozdnogospodarskega načrtovanja na Slovenskem sega že v prvo polovico 18. stoletja, ko je bila za potrebe oskrbe rudnika in rudarjev v Idriji leta 1724 opravljena prva ureditev donosov lesa iz idrijskih gozdov. V letu 1759 ji je sledila druga tovrstna ureditev. Za prvi pravi gozdnogospodarski načrt na Slovenskem pa velja Flameckov načrt za tolminske gozdove iz leta 1770. Gozdnogospodarsko načrtovanje je pri nas dobilo nov pomemben zamah koncem 19. stoletja, ko sta na Kočevskem in Notranjskem začela delovati ugledna gozdarja dr. Leopold Hufnagel in Heinrich Schollmayer.

V Jugoslaviji je bil leta 1947 sprejet Zvezni zakon o gozdovih, ki je predvidel obveznost izdelave gozdnogospodarskih načrtov za vse gozdove, ne glede na lastništvo. Splošna navodila za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov Zveznega ministrstva za gozdarstvo iz leta 1948 že govorijo o dveh ravneh načrtov – splošnih (za območja) in posebnih (za gozdnogospodarske enote). Vendar je Slovenija ostala v Jugoslaviji edina in tudi v Evropi ena redkih dežel, ki je že tedaj razvijala tudi območno (regionalno) gozdnogospodarsko načrtovanje. Celo nekatere gozdarsko ugledne države v Evropi uvajajo regionalno načrtovanje šele v zadnjem času. V letu 1948 so bila v Sloveniji oblikovana gozdnogospodarska območja (GGO oz. območje), ki so postala tudi okvir za gospodarjenje z gozdovi. Prva inventura slovenskih gozdov je bila opravljena že v letu 1947, druga pa v letu 1951. V začetku petdesetih let smo v Sloveniji začeli izdelovati gozdnogospodarske načrte, najprej za državne in nato tudi za zasebne gozdove.

Prvi gozdnogospodarski načrti območij za vseh 14 GGO so bili izdelani za obdobje 1971–1980. Gozdnogospodarski načrti za obdobje 2001–2010 so torej že četrti po vrsti.

Veljavni Zakon o gozdovih (Ur. list RS, št. 30/1993) podrobno opredeljuje gozdnogospodarske načrte območij, še podrobneje pa določa njihovo vsebino, spremljanje izvajanja in postopek sprejemanja Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih (Ur. list RS, št. 5/1998; nadalje Pravilnik).

1. 2 Vloga in namen gozdnogospodarskega načrta območja

1. 2 Role and purpose of the regional forest management plan

Z gozdnogospodarskim načrtom območja se opravi analiza razvoja gozdov in opravljenih del v gozdovih območja v preteklih desetih letih ter se opredelijo strategije za delo z gozdovi območja za prihodnjih deset let. Ob izdelavi gozdnogospodarskega načrta območja ne izvajamo meritev gozdnih sestojev, stanje gozdnih fondov (površina, lesna zaloga, prirastek) povzamemo iz meritev gozdnih sestojev, opravljenih ob obnovah 10-letnih gozdnogospodarskih načrtov gozdno-gospodarskih enot (GGE)¹, ki se obnavljajo v rednih (praviloma) desetletnih ciklikih. Pač pa ob izdelavi gozdnogospodarskega načrta območja skrbno in celovito proučimo trende razvoja gozdov v območju, zberemo ugotovitve pri realizaciji sečenj ter gojitvenih in varstvenih del po GGE in posameznih skupinah rastišč ter jih vzročno analiziramo, celovito pa analiziramo tudi vse dejavnike, ki vplivajo na razvoj gozdov v območju (npr. zdravstveno stanje gozdov, trende poškodb gozdov zaradi bolezni, insektov, naravnih ujm in požarov, usklajenost med rastlinojedo divjadjo in gozdnim okoljem, razmere na področju odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami, splošne družbene

dejavnike /demografska gibanja, organiziranost lastnikov gozdov in njihova usposobljenost ter opremljenost za delo v gozdovih/, stanje in trend potreb po različnih vlogah oziroma funkcijah gozdov idr.). Na osnovi analiz številnih dejavnikov določimo z gozdno-gospodarskim načrtom območja celovito vizijo ravnanja z gozdovi v GGO za naslednje desetletje, ki jo v podrobnostih uresničujemo in hkrati dograjujemo z gozdnogospodarskimi načrti GGE.

Posebno pozornost je potrebno pri izdelavi gozdnogospodarskega načrta območja posvetiti vsebinam, za katere je GGE premajhen prostorski okvir za njihovo strokovno obravnavo (predvsem prostorske vsebine) ali pomenijo poglobljeno strokovno podlago za usmerjanje razvoja vseh gozdov v območju (npr. modelna stanja gozdov po posameznih rastiščih).

1. 3 Gozdnogospodarski načrti območij za obdobje 2001–2010 v luči Zakona o gozdovih in Programa razvoja gozdov v Sloveniji

1. 3 Regional forest management plans for the 2001-2010 period in the light of the Forest Act and the National forest development programme

1.3.1 Zakon o gozdovih

1.3.1 Forest act

Predlogi gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 2001-2010 po vsebini zagotavljajo uresničevanje temeljnih usmeritev in nalog na področju gospodarjenja z gozdovi, ki jih določa Zakon o gozdovih:

- ohranitev in vzpostavitev naravne sestave gozdnih življenjskih združb in krepitev vsestranske odpornosti gozdov,
- gospodarjenje z gozdovi, ki ohranja vse funkcije gozdov in temelji na uspešnem naravnem obnavljanju sestojev,
- ustrezno izkoriščanje gozdnih rastišč v skladu z naravnim razvojem gozdnih življenjskih združb,
- medsebojna usklajenost gojenja gozdov, pridobivanja lesa ter drugih gozdnih dobrin.

1.3.2 Program razvoja gozdov v Sloveniji

1.3.2 Forest development programme

Program razvoja gozdov v Sloveniji, ki ga je Državni zbor sprejel v februarju 1996 ne navaja kvantifikacij, ki bi obvezovale izdelovalce gozdnogospodarskih načrtov, z izjemo navedbe intenzivnosti sečenj v odnosu do prirastka (66 % pri iglavcih in 50 % pri listavcih) ter posledično prognoze razvoja slovenskih gozdov v pogledu njihovih gozdnih fondov, navaja pa vrsto usmeritev, ki jih mora ZGS upoštevati pri izvajanju javne gozdarske službe in seveda tudi pri izdelavi gozdnogospodarskih načrtov.

Pri izdelavi gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 2001-2010 smo upoštevali usmeritve Programa razvoja gozdov Slovenije. Tudi načrtovan možni posek – pri iglavcih 66 % prirastka in pri listavcih 54 % prirastka – je zelo blizu tistega, ki ga določa Program razvoja gozdov v Sloveniji. Nekoliko večji možni posek pri listavcih pa vsekakor opravičujejo novejši podatki o gozdovih, ki kažejo na večjo lesno zalogo in prirastek lesa od tistih, na podlagi katerih je bila oblikovana usmeritev v Programu razvoja gozdov v Sloveniji.

2 OPRAVLJENA PRIPRAVLJALNA DELA NA IZDELAVI GOZDNOGOSPODARSKIH NAČRTOV OBMOČIJ ZA OBDOBJE 2001–2010

2 PREPARATORY WORK FOR REGIONAL FOREST MANAGEMENT PLANS FOR THE 200 –2010 PERIOD

2. 1 Ožje področje gozdnogospodarskega načrtovanja

2. 1 The narrower field of forest management planning

a) Določitev funkcij gozdov in njihovo ovrednotenje

Ob vse bolj obremenjenem gozdnem prostoru s strani najrazličnejših dejavnosti oziroma uporabnikov prostora in tudi vse večjih pritiskih za krčitve gozdov v primestnih in intenzivnih agrarnih območjih na eni strani ter ob vse bolj redkih in zato vse bolj dragocenih območjih ohranjene narave na

¹ V Sloveniji imamo 14 gozdnogospodarskih območij (GGO) in 250 gozdnogospodarskih enot (GGE).

drugi strani, postaja določitev funkcij gozdov in njihovo ovrednotenje ena najpomembnejših vsebin gozdnogospodarskih načrtov. To še posebej velja za gozdnogospodarske načrte območij, saj je šele GGO dovolj velik prostorski okvir za določitev ustrezne rabe gozdnega prostora tudi s širšega, krajinskega vidika.

Zakon o gozdovih določa naslednje funkcije gozdov:

- **ekološke funkcije:**
 - funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev,
 - biotopska funkcija,
 - hidrološka funkcija,
 - klimatska funkcija,
- **socialne funkcije:**
 - zaščitna funkcija,
 - funkcija varovanja naravne in kulturne dediščine in drugih vrednot okolja¹,
 - higiensko-zdravstvena funkcija,
 - turistična funkcija,
 - rekreacijska funkcija,
 - poučna funkcija,
 - estetska funkcija,
 - raziskovalna funkcija,
 - obrambna funkcija,
- **proizvodne funkcije:**
 - lesnoproizvodna funkcija,
 - funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin,
 - lovnogospodarska funkcija.

Določitev funkcij gozdov in njihovo ovrednotenje je nedvomno temeljna strokovna podlaga za usmerjanje rabe gozdnega prostora. Zaradi obsežnosti naloge smo se na ZGS lotili projekta določitve funkcij gozdov skladno s Pravilnikom takoj po njegovem izidu, januarja 1998. Ta projekt je bil hkrati namenjen izdelavi strokovnih podlag za področje gozdarstva za Prostorski plan Slovenije. V okviru priprav je bilo opravljeno naslednje:

- izdelana so bila interna navodila za določitev funkcij gozdov in njihov prikaz, s katerimi so bili podrobneje in enotno, na ravni celega ZGS, dogovorjeni kriteriji za določitev posameznih funkcij gozdov oziroma stopenj njihove poudarjenosti, saj jih Pravilnik v vseh podrobnostih ni uspel doreči, ter dogovorjeni načini zajema podatkov in prikaza funkcij gozdov na kartah;

- pridobili smo vse baze podatkov, ki so bile dosegljive in so lahko prispevale k določitvi in ovrednotenju funkcij gozdov (npr. baza vseh vodovij

in vodnih izvirov, baza poplavnih območij, baza vseh znanih kraških jam);

- izdelali smo računalniški program za izris sinteznih kart funkcij gozdov v okviru programa za namizno kartografijo MapInfo (lastna računalniška rešitev).

Ovrednotili smo ves gozdni prostor v Sloveniji ter ga razčlenili v funkcijske enote (predel gozdnega prostora z enako kombinacijo poudarjenosti funkcij). V računalniški medij smo vektorsko zajeli 26.875 funkcijskih enot (zaradi dislociranosti gozdnih površin znotraj nekaterih funkcijskih enot so zapisane v obliki 59.000 računalniških zapisov) ter 11.338 točkovnih (velikosti pod 3 ha, z enakim številom zapisov) in 491 (2.142 zapisov) linijskih funkcijskih objektov.

Glede na Evropsko direktivo o habitatih, ki postavlja pred Slovenijo naloge, ki jih mora izvesti ob vstopu v Evropsko unijo, je posebej pomembna določitev biotopske funkcije. Rezultati izvedene analize pomenijo, skupaj z bazo podatkov ZGS o gozdnih združbah, za obsežni gozdni prostor Slovenije brez dvoma v Sloveniji najpomembnejšo strokovno podlago pri pripravi potrebnih dokumentov, ki jih zahteva omenjena evropska direktiva. Določitev funkcij gozdov je bila tudi temeljna strokovna podlaga za izdelavo Strokovnih podlag sektorja gozdarstva za prostorski plan Slovenije - za okvirno obdobje do leta 2020.

b) Izdelava natančnega vzorca zgradbe gozdnogospodarskega načrta območja ter izdelava računalniškega programa za obdelavo podatkov in izpis načrta

Natančni vzorec zgradbe gozdnogospodarskega načrta območja je bil izdelan v jeseni 1999 in v začetku leta 2000. Sledila je izdelava računalniškega programa za obdelavo podatkov in izpis načrta. Računalniški program (pretežno lastna računalniška rešitev) je izdelan v sodobnem programskem jeziku Visual-Fox in poleg obdelave podatkov zagotavlja tudi izpis preglednic, vseh naslovov in podnaslovov, naslovov preglednic in grafov ter drugih oblikovnih prvin načrta.

¹ S spremembo Zakona o gozdovih, objavljeno v Uradnem listu dne 26. 7. 2002, sta se iz te funkcije oblikovali dve funkciji: funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter funkcija varovanja kulturne dediščine.

c) Izdelava modelov razvoja sestojev

V ta namen smo opravili naslednje:

- zbrali smo vse dosegljive dosedanje rezultate raziskav proizvodne sposobnosti gozdnih rastišč v Sloveniji;

- s pomočjo teh podatkov in na podlagi drugih znanih podatkov o značilnosti rastišč in prirastkov posameznih drevesnih vrst na njih, smo ocenili za posamezne drevesne vrste oziroma skupine vrst (npr. plemeniti listavci, drugi trdi listavci) proizvodne sposobnosti na rastiščih, za katere ni bilo na razpolago neoporečno ugotovljene vrednosti za proizvodno sposobnost; vsa gozdna rastišča Slovenije smo združili v 28 skupin rastišč;

- na osnovi čeških tablic, ter pri posameznih drevesnih vrstah tudi drugih tablic, smo za vseh 28 skupin rastišč in za deset drevesnih vrst oziroma njihovih skupin (z izjemo tistih, ki se na določenih rastiščih ne pojavljajo) določili krivulje razvoja debeline srednjega sestojnega premera v odvisnosti od starosti sestoja ter krivulje razvoja lesne zaloge sestoja v odvisnosti od njegove starosti;

- izdelan je bil računalniški program (lastna računalniška rešitev), s katerim je mogoče na podlagi omenjenih krivulj razvoja sestojev posameznih drevesnih vrst oziroma njihovih skupin na posameznih od 28 skupin rastišč, izračunati deleže razvojnih faz, povprečno in končno lesno zalogo sestoja ter še nekatere sestojne parametre, ter zahteven računalniški program (tudi lastna računalniška rešitev), ki na podlagi teh krivulj in (posebej proučenih) porazdelitev debelin drevja pri danem srednjem sestojnem premeru, izračuna tudi modelno (optimalno) debelinsko strukturo drevja v sestojih modelne (uravnotežene) strukture razvojnih faz;

- izdelan je bil računalniški program (lastna računalniška rešitev), ki ob določenih predpostavkah (vnaprej se določi ključno drevesno vrsto v sestoji in njej prilagojeno pomladitveno dobo) izračuna vse glavne razvojne parametre tudi za sestojne poljubne modelne zmesi drevesnih vrst; to je zelo koristilo izdelovalcem gozdnogospodarskih načrtov po območnih enotah, saj se zlasti zaradi rastiščnih, v določenih primerih pa tudi sestojnih razmer, modelne zmesi drevesnih vrst tudi na podobnih rastiščih med GGO vendarle nekoliko razlikujejo.

d) Izdelava računalniškega programa za simuliranje izračuna možnega poseka ob spreminjanju višine ciljne lesne zaloge, intenzivnosti poseganja v sestojne posameznih razvojnih faz oziroma zgradb sestojev ter ob spreminjanju dolžine obdobja, v katerem načrtujemo doseči ciljno lesno zalogo.

e) Pridobitev podatkov o gozdovih, ki so bili vrnjeni denacionalizacijskim upravičencem do konca leta 2000 ter izdelava računalniških programov za ureditev podatkov v lastniško nove odseke (gre za oblikovanje začasnih odsekov samo v računalniški bazi)

Zaradi precejšnjih sprememb v pogledu lastništva gozdov zaradi denacionalizacije v zadnjih desetih letih, smo v želji, da v gozdnogospodarskih načrtih območij 2001-2010 vendarle prikažemo kolikor je le mogoče aktualno lastniško strukturo slovenskih gozdov, v začetku leta 2001 pridobili od Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS ter od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano uradne podatke o že vrnjenih gozdnih parcelah denacionalizacijskim upravičencem. Kot dopolnitev teh podatkov smo upoštevali tudi vse odločbe o vrnitvi gozdov, katerih kopije so uspele pridobiti območne enote ZGS – pridobitev kopij odločb je neuradna, saj ZGS ni stranka v denacionalizacijskih postopkih in neposredno ne prejema teh odločb. Izdelan je bil tudi računalniški program za ureditev vseh baz podatkov po novih začasnih odsekih (do izida novega Pravilnika so bili namreč odseki lastniško čisti).

f) Vektorski zajem vseh mej odsekov oziroma oddelkov

2. 2 Gojenje gozdov**2. 2 Silviculture**

a) Izdelava navodil za usklajeno določitev obsega gojitvenih del na ravni ZGS

Izdelana so bila navodila za določitev nujnosti in prioritete za gojitvena dela, da bi dosegli čim večjo usklajenost pri določitvi obsega gojitvenih del med območnimi enotami.

2. 3 Gozdna tehnika**2. 3 Forest technology**

Na področju gozdne tehnike so bile za potrebe gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 2001-2010 opravljene naslednje naloge:

a) Ureditev pregleda razmejitve javnih in gozdnih cest ter uskladiitev podatkov z občinami

b) Izpolnitev katastra gozdnih cest s podatki, potrebnimi za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov območij

c) Vektorski računalniški zajem vseh gozdnih cest

d) Dopolnitev manjkajočih podatkov v bazah odsekov, npr. podatkov o pravih sredstvih ter pravih razdaljah po odsekih

Po prejšnjem pravilniku, ki je določal gozdnogospodarsko načrtovanje, obvezne preglednice gozdnogospodarskih načrtov niso vsebovale teh podatkov, zato so bile baze podatkov v pogledu teh podatkov pomanjkljive.

e) Izdelava metodologije za določitev razredov intenzivnosti vzdrževanja gozdnih cest po GGE

f) Izdelava metodologije za uvrstitev gozdnih predelov v prioritete razrede za izgradnjo gozdnih cest

2. 4 Gozdne živali in lovstvo

2. 4 Forest animals and hunting

Na področju gozdnih živali in lovstva so bile za potrebe gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 2001–2010 opravljene naslednje naloge:

a) Obdelava podatkov popisa poškodovanosti gozdnega mladja zaradi rastlinojede divjadi iz leta 2000 ter primerjava s podatki popisa iz leta 1996.

b) Določitev pomembnih habitatov, ne le za divjad, ampak tudi za številne druge živalske in rastlinske vrste, zlasti za redke in ogrožene vrste.

2. 5 Področje varstva narave

2. 5 Nature conservation

Podrobno smo analizirali Naravovarstvene smernice h gozdnogospodarskim načrtom GGE, ki jih je skladno z drugim odstavkom 97. člena Zakona o ohranjanju narave (Ur. list RS, št. 56/99) ZGS že pridobil od Regionalnih zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine ter se na sestanku s predstavniki Uprave za varstvo narave oziroma Agencije RS za okolje in vseh sedmih regionalnih Zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine, dogovorili o enotni vsebini (stopnji podrobnosti) in obliki naravovarstvenih smernic za potrebe gozdnogospodarskih načrtov območij. Na tej podlagi je

Agencija RS za okolje izdelala Naravovarstvene smernice za gozdarstvo – za gozdnogospodarske načrte območij z obdobjem veljavnosti 2001–2010, ki jih je ZGS upošteval ob izdelavi načrtov.

3 POVZETEK GOZDNOGO SPODARSKIH NAČRTOV OBMOČIJ ZA OBDOBJE 2001–2010

3 SUMMARY OF REGIONAL FOREST MANAGEMENT PLANS FOR THE 2001–2010 PERIOD

3. 1 Stanje gozdov v Sloveniji

3. 1 State of forests in Slovenia

3.1.1 Kategorije gozdov

3.1.1 Forest categories

Preglednica 1: Pregled površin gozdov v Sloveniji po kategorijah gozdov

Table 1: Forest surfaces in Slovenia by categories of forest

Kategorija gozdov	Površina ha
Večnamenski gozdovi	1.006.811
GPN*, v katerih so gozdnogospodarski ukrepi dovoljeni	50.960
GPN, v katerih gozdnogospodarski ukrepi niso dovoljeni	10.301
Varovalni gozdovi	74.054
Skupaj vsi gozdovi	1.142.126

* Gozdovi s posebnim namenom

ZGS je v preteklih letih izdelal nova predloga varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom, v katerih gozdnogospodarski ukrepi niso dovoljeni (v bistvu gozdni rezervati), ki po obsegu nekoliko presegata površini navedenih kategorij, kot ju kaže preglednica, vendar se postopek razglasitve teh gozdov še ni izpeljal, saj je bilo potrebno, skladno z dogovorom med Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvom za okolje in prostor, počakati spremembo Zakona o gozdovih, s katero je določeno, da se gozdovi omenjenih kategorij razglasijo z uredbo Vlade RS in ne z zakonom, kot je to prej določal Zakon o gozdovih. Tako je bilo potrebno pri opredelitvi gozdov obravnavanih kategorij slediti tretjemu odstavku 93. člena Zakona o gozdovih, ki določa, da so do uskladiitev aktov zavarovano naravno bogastvo gozdovi, ki so kot gozdovi z izjemno poudarjeno katerokoli ekološko funkcijo ali raziskovalno, higiensko-zdravstveno funkcijo ali funkcijo naravne

in kulturne dediščine določeni v gozdnogospodarskih načrtih območij z veljavnostjo 1.1.1991 do 31. 12. 2000.

Površina varovalnih gozdov je vendarle znatno večja od njihove površine v preteklih gozdnogospodarskih načrtih območij (46.805 ha), ker se je povečala površina gozdov znotraj oddelkov oziroma odsekov, ki so bili s preteklim načrtom opredeljeni kot varovalni gozdovi, in sicer zaradi zaraščanja, še bolj pa zaradi vključitve rušja h gozdovom (skladno z Zakonom o gozdovih iz leta 1993).

Gozdovi s posebnim namenom, v katerih so gozdnogospodarski ukrepi dovoljeni, je precej raznolika kategorija, ki se površinsko tudi precej spreminja (povečuje), saj zajema vse preostale gozdove na zavarovanih območjih, ki so zavarovana skladno z Zakonom o gozdovih ali skladno s predpisi o varstvu naravne dediščine oziroma naravnih vrednot.

3.1.2 Gozdni fondi gozdov v sloveniji po gozdnogospodarskih načrtih območij za obdobje 2001-2010

3.1.2 Forest data for slovene forests according to regional forest management plans for the 2001–2010 period

Gozdni fondi (površina, lesna zaloga, prirastek), navedeni v osnutkih gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 2001-2010, so dosledno povzeti po podatkih gozdnogospodarskih načrtov GGE z začetkom veljavnosti 1.1.1991-1.1.2000, za katere so bile meritve opravljene v obdobju 1990-1999. Podatki o poseku in izvedenih delih v gozdovih pa

so dosledno povzeti iz evidenc za obdobje 1991-2000, saj so se tudi v preteklih gozdnogospodarskih načrtih območij načrtovane količine nanašale na to obdobje.

Površina gozdov

Forest surface

Površina gozdov se v Sloveniji nenehno povečuje že prek 120 let (v obdobju 1875-1947 se je površina gozdov v Sloveniji povečala za 19 %, od leta 1947 dalje pa za nadaljnjih 30 %). Odmaknjena in za kmetijsko proizvodnjo manj primerna zemljišča se še vedno zaraščajo, zato z upoštevanjem na novo izdelanih načrtov vselej beležimo tudi povečano površino gozdov.

V nasprotju s pojavom zaraščanja opisanih zemljišč pa se v primestnih območjih in v območjih intenzivnega kmetijstva srečujemo z velikimi pritiski na gozd in gozdni prostor. ZGS obravnava letno 750-900 vlog za soglasje za poseg v gozd in gozdni prostor, krčitvam v povprečnem letnem obsegu približno 200-300 ha gozdov se v preteklih letih nismo mogli izogniti.

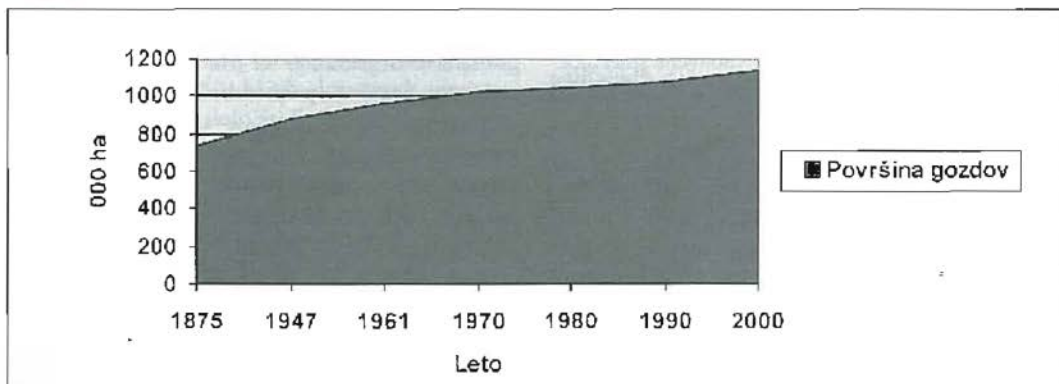
Lesna zaloga

Growing stock

Lesna zaloga gozdov v Sloveniji se povečuje, odkar smo jo začeli slovenski gozdarji po 2. svet. vojni podrobneje ugotavljati in spremljati, kar je nedvomno odraz strokovnega in skrbnega dela z gozdovi. Veliko povečanje lesne zaloge, ki ga kaže grafikon 1 za obdobje po letu 1990, pa ni samo posledica njenega toliko večjega realnega

Grafikon 1: Spreminjanje površine gozdov v Sloveniji v obdobju 1875 – 2000

Graph 1: Changes in forest surface in Slovenia from 1875 – 2000

Vir: Program razvoja gozdov v Sloveniji (1996) in ZGS

Preglednica 2: Površina gozdov v Sloveniji po gozdnogospodarskih načrtih območij za obdobje 2001–2010 ter primerjava s podatki iz preteklih območnih načrtov (v ha)

Table 2: Forest surface in Slovenia according to regional forest management plans for the 2001–2010 period and comparison with data from earlier regional plans (in ha)

GGO	Načrt GGO 199–20001			Načrt GGO 199–20001					Ind. skupaj 2001–2010/1991–2000
	Družbeni	Zasebni	SKUPAJ	Državni	Občinski	Zasebni	G. drugih pr. oseb	SKUPAJ	%
Tolmin	55.436	68.944	124.380	35.502	18.186	84.554	0	138.242	111
Bled	32.086	25.994	58.080	27.537	1.112	36.042	2.807	67.498	116
Kranj	22.706	45.806	68.512	10.722	710	58.485	1.348	71.265	104
Ljubljana	31.181	106.809	137.990	21.316	517	118.290	221	140.344	102
Postojna	37.636	33.855	71.491	32.301	61	43.945	257	76.564	107
Kočevje	54.237	29.369	83.606	53.701	26	37.655	190	91.572	109
Novo mesto	28.612	55.231	83.843	23.149	876	69.200	432	93.657	112
Brežice	16.182	49.350	65.532	9482	0	57.184	2.565	69.231	106
Celje	15.405	55.279	70.684	12.276	272	59.247	1.114	72.909	103
Nazarje	17.519	27.909	45.428	11.622	50	36.284	379	48.335	106
Sl. Gradec	25.717	33.384	59.101	17.020	0	42.955	0	59.975	101
Maribor	34.239	59.811	94.050	21.900	61	71.238	2.127	95.326	101
M. Sobota	10.350	24.760	35.110	8.918	135	28.650	175	37.878	108
Sežana	21.956	52.327	74.283	16.515	217	62.509	87	79.328	107
SLOVENIJA	403.262	668.828	1072090	301.961	22.223	806.238	11.702	1.142.124	106
Deleži (%)	38	62	100	26	2	71	1	100	

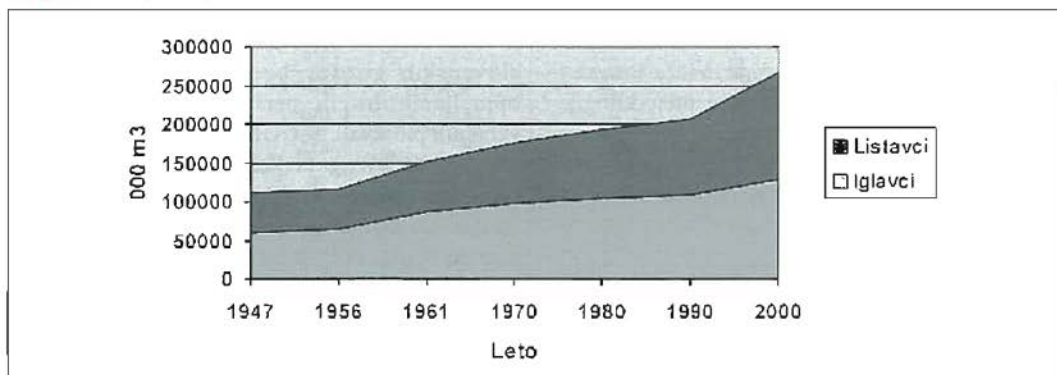
povečevanja, čeprav je nedvomno tudi to prisotno, ampak je tudi posledica spremenjene (natančnejše) metodologije ugotavljanja lesne zaloge.

Za ugotavljanje lesne zaloge gozdov, prirastkov in še nekaterih podatkov o gozdovih se je po letu 1991 začela v Sloveniji široko uveljavljati metoda stalnih vzorčnih ploskev, pri kateri se v obliki sistematičnega vzorčenja ugotavlja lesna zaloga dreves na stalnih vzorčnih ploskvah velikosti 5 arov

(dreve tanjša od 30 cm se meri samo na manjši koncentrični ploskvi velikosti 2 arov). Z novim Pravilnikom je postala ta metoda ugotavljanja lesne zaloge in prirastka gozdov osnovna metoda ugotavljanja lesne zaloge in prirastka za vse gozdove na rastiščih s proizvodno sposobnostjo več kot 4 m³/ha na leto. Na znatnem delu površin, predvsem v gozdovih listavcev, kjer se danes ugotavlja lesna zaloga na opisan način, je bila v

Grafikon 2: Spreminjanje lesne zaloge gozdov v Sloveniji v obdobju 1947 – 2000

Graph 2: Changes in growing stock in Slovene forests from 1947 – 2000

Vir: Program razvoja gozdov v Sloveniji (1996) in ZGS

Preglednica 3: Lesna zaloga iglavcev in listavcev po gozdnogospodarskih območjih
 Table 3: Growing stock of conifer and broad-leaved trees by forest management regions

	Iglavci		Listavci		Skupaj
	m ³	%	m ³	%	m ³
Tolmin	7.785.885	28	20.220.897	72	28.006.782
Bled	12.215.717	74	4.381.725	26	16.597.442
Kranj	12.562.594	65	6.764.474	35	19.327.068
Ljubljana	14.461.106	47	16.307.204	53	30.768.310
Postojna	9.592.647	55	7.848.530	45	17.441.177
Kočevarje	11.644.702	47	13.290.421	53	24.935.123
Novo mesto	6.352.949	30	14.476.392	70	20.829.341
Brežice	2.925.102	17	14.590.478	83	17.515.580
Celje	6.679.136	39	10.490.879	61	17.170.015
Nazarje	9.883.956	78	2.853.101	22	12.737.057
Slovenj Gradec	15.692.096	86	2.491.097	14	18.183.193
Maribor	12.979.774	49	13.348.368	51	26.328.142
Murska Sobota	2.233.384	30	5.286.429	70	7.519.813
Sežana	2.812.779	30	6.532.003	70	9.344.782
SLOVENIJA	127.821.829	48	138.881.996	52	266.703.825

preteklosti lesna zaloga gozdov ugotavljana le z okularnimi cenitvami, s takimi cenitvami pa je bila lesna zaloga gozdov praviloma znatno podcenjena. Znatni porast lesne zaloge gozdov v obdobju 1991-2001 je zato v precejšnji meri tudi posledica spremembe v metodologiji ugotavljanja lesne zaloge.

Razmerje med iglavci in listavci je v prid iglavcem naraščalo vse do leta 1961, ko je bil delež iglavcev 58 %, nato pa se je začel zniževati in je v letu 2000 delež listavcev po dolgih desetletjih prvič presegel 50 %, in sicer je danes razmerje iglavcev proti listavcem 48:52. V veliki meri je zmanjševanje deleža iglavcev posledica intenzivnega sušenja jelke v dolgem obdobju, približno 1960-1990, ponekod pa jelka še vedno ni zadovoljive vitalnosti, nezadovoljivega pomlajevanja jelovih gozdov zaradi preštevilnih populacij rastlinojede divjadi, v zadnjih letih pa je povečevanje deleža listavcev delno tudi posledica spremenjene metodologije ugotavljanja lesne zaloge gozdov, saj danes z objektivno metodo (vzorčenjem) ugotavljamo tudi lesno zalogo ekonomsko povprečnih (ne le najboljših) gozdov.

Prirastek Increment

Glede ugotavljenega povečanja prirastka slovenskih gozdov v zadnjih letih velja enaka opomba, kot smo jo zapisali v zvezi z zabeleženim povečanjem

njihove lesne zaloge. Skupaj z realno rastjo lesne zaloge slovenskih gozdov se gotovo povečuje tudi prirastek lesa v njih, vendar pa dejstvo, da izračun prirastka poteka prek podatka o lesni zalogi, pojasnjuje, da je ugotovljeno povečanje prirastka v znatni meri tudi posledica povečanja lesne zaloge, ki izvira iz izpopolnjene metode njenega ugotavljanja.

Glede na metodologijo ugotavljanja prirastka lesa v preteklosti, lahko v splošnem pri podatkih o prirastku računamo s podobno netočnostjo kot pri lesni zalogi, čeprav se zdi, da gre v absolutnem pri njem za manjšo napako. Na eni strani je bil namreč prirastek nedvomno določen pre nizko zaradi pre nizko ugotovljenih lesnih zalog, na drugi strani pa kaže, da je bil, vsaj v nekaterih GGO, sam odstotek priraščanja drevja določen celo nekoliko previsoko. Natančnejše podatke o prirastku slovenskih gozdov bomo pridobili šele po opravljenih drugih meritvah dreves na stalnih vzorčnih ploskvah. V GGE, kjer se je začelo lesno zalogo gozdov ugotavljati s stalnimi vzorčnimi ploskvami najprej, potekajo v zadnjih letih meritve sestojev na stalnih vzorčnih ploskvah že v drugo, zato do boljših ocen prirastka nismo več daleč.

Preglednica 4a: Lesna zaloga in prirastek gozdov v Sloveniji po gozdnogospodarskih načrtih območij za obdobje 2001–2010 ter primerjava s podatki iz preteklih območnih načrtov

Table 4a: Growing stock and forest increment in Slovenia according to regional forest management plans for the 2001–2010 period and comparison with data from previous regional plans

GGO	Lesna zaloga			Letni prirastek		
	Načrt GGO 1991–2000 m ³	Načrt GGO 2001–2010 m ³	Indeks 2001–2010/ 1991–2000 %	Načrt GGO 1991–2000 m ³	Načrt GGO 2001–2010 m ³	Indeks 2001–2010/ 1991–2000 %
Tolmin	18.157.914	28.006.782	154,2	425.379	705.034	165,1
Bled	13.759.242	16.597.442	120,6	310.882	329.521	106,0
Kranj	15.614.607	19.327.068	123,8	370.099	472.487	127,7
Ljubljana	25.608.879	30.768.310	120,1	611.698	781.180	127,7
Postojna	15.177.480	17.441.177	114,9	408.903	440.838	107,8
Kočevje	20.065.567	24.935.123	124,3	539.262	627.270	116,3
Novo mesto	16.871.713	20.829.341	123,5	480.614	599.406	124,7
Brežice	10.296.481	17.515.580	170,1	300.621	509.544	169,5
Celje	14.066.301	17.170.015	122,1	378.871	422.142	111,4
Nazarje	10.826.676	12.737.057	117,6	238.044	304.697	128,0
Slovenj Gradec	15.042.351	18.183.193	120,9	382.169	445.972	116,7
Maribor	20.944.395	26.328.142	125,7	512.155	734.819	143,5
Murska Sobota	5.150.856	7.519.813	146,0	135.943	201.148	147,9
Sežana	5.895.858	9.344.782	158,5	208.196	349.041	167,7
SLOVENIJA	207.478.320	266.703.825	128,5	5.302.836	6.923.099	133,1

Preglednica 4b: Lesna zaloga in prirastek gozdov v Sloveniji po hektaru po gozdnogospodarskih načrtih območij za obdobje 2001–2010 ter primerjava s podatki iz preteklega območnega načrta

Table 4b: Growing stock and forest increment per hectare in Slovenia according to regional forest management plans for the 2001–2010 period and comparison with data from previous regional plans

GGO	Lesna zaloga			Letni prirastek		
	Načrt GGO 1991–2000 m ³ /h	Načrt GGO 2001–2010 m ³ /h	Indeks 2001–2010/ 1991–2000 %	Načrt GGO 1991–2000 m ³ /h	Načrt GGO 2001–2010 m ³ /h	Indeks 2001–2010/ 1991–2000 %
Tolmin	146	202	139	3,4	5,1	149
Bled	237	246	104	5,3	4,9	92
Kranj	227	271	119	5,4	6,6	122
Ljubljana	185	219	118	4,5	5,6	124
Postojna	212	227	107	5,7	5,8	101
Kočevje	240	272	113	6,4	6,8	106
Novo mesto	201	222	110	5,7	6,4	112
Brežice	157	253	161	4,6	7,4	161
Celje	199	235	118	5,4	5,8	107
Nazarje	238	264	110	5,2	6,3	121
Slovenj Gradec	254	303	120	6,5	7,4	114
Maribor	222	276	124	5,4	7,7	143
Murska Sobota	147	199	135	3,9	5,3	136
Sežana	79	118	149	2,8	4,4	157
SLOVENIJA	193	233	121	4,9	6,1	124

3.1.3 Funkcije gozdov

3.1.3 Forest functions

Prvo okvirno ovrednotenje funkcij gozdov Slovenije je bilo izvedeno v letu 1991 ob izdelavi gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 1991–2000. Za potrebe državnega prostorskega plana in

gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 2001–2010 je ZGS, skladno z merili Pravidnika, v letih 1998–2000 ponovno, celovito in podrobno ovrednotil funkcije gozdov. Površine gozdov s poudarjenimi funkcijami gozdov po tem ovrednotenju prikazuje preglednica 5.

Preglednica 5: Površine s poudarjenimi funkcijami gozdov leta 2000 ter primerjava površin ekoloških in socialnih funkcij gozdov oziroma gozdnega prostora med leti 1991 in 2000

Table 5: Surfaces with emphasized forest functions in 2000 and comparison of surfaces with ecological and social forest functions in 1991 and in 2000

Vrsta funkcije	Stopnja poudarjenosti funkcije	Površina 2000*	Površina 1991		Indeks 2000 / 1991
			Izvira	korigirana**	
			ha	ha	ha
EKOLOŠKE FUNKCIJE					
F. varovanja gozdnih Zemljišč in sestojev	I	160.739	77.380	86.047	187
	II	262.063	147.514	164.036	160
Biotopska	I	59.840	5.065	5.632	1.063
	II	155.377	48.234	53.636	290
Hidrološka	I	33.091	22.198	24.684	134
	II	497.515	150.029	166.832	298
Klimatska	I	24.304	3.068	3.412	712
	II	44.713	14.342	15.948	280
SOCIALNE FUNKCIJE					
Zaščitna	I	13.490	6.461	7.185	188
	II	17.080	18.342	20.396	84
F. naravne dediščine	I	39.679	29.001	32.249	-
	II	115.203			
F. kulturne dediščine	I	3.993	126.923	141.138	-
	II	8.168			
Higiensko-zdravstvena	I	19.817	14.713	16.361	121
	II	49.754	42.601	47.372	105
Turistična	I	16.064	7.752	8.620	-
	II	21.511			
Rekreacijska	I	27.952	82.940	92.229	-
	II	68.570			
Poučna	I	4.999	359	399	1.252
	II	4.906	2.342	2.604	188
Estetska	I	27.176	1.443	1.605	1.693
	II	55.273	46.275	51.458	107
Raziskovalna	I	17.023	6.645	7.389	230
	II	-	4.421	4.916	-
Obrambna	I	3.415	-	-	-
	II	1.703	-	-	-
PROIZVODNE FUNKCIJE					
Lesnoproizvodna	I	615.923			
	II	348.545			
	III	156.259			
	0	39.354			
Lovnogospodarska	I	9.637			
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	I	24.898			

Opombe:

- * Podatki se nanašajo samo na večje površine gozdov s poudarjenimi funkcijami, ki praviloma presegajo 3 ha in se jih je upoštevalo pri oblikovanju funkcijskih enot. Manjše površine (točkovni objekti) in ozki pasovi, npr. ob poteh in vodotokih (linijski objekti) v te podatke niso zajeti.
- Poimenovanje funkcij je skladno z Zakonom o gozdovih (1993), z izjemo Funkcije varovanja naravne in kulturne dediščine in drugih vrednot okolja, ki smo jo razčlenili v dve funkciji. V tem smislu je členitev skladna s pravkar sprejeto spremembo Zakona o gozdovih (Ur. list RS, št. 67/2002).
- ** Površine za leto 1991 se nanašajo na gozd, ki ga je bilo tedaj 1.089.614 ha, površine za leto 2000 pa na gozdni prostor, ki ga je 1.211.213 ha. Zaradi boljše primerljivosti med podatki obeh ovrednotenj, smo površine iz leta 1991 pomnožili z indeksom razlike v površini (1,112), kar je dalo »korigirano površino«.

Iz preglednice 5 je razvidno, da se je ob novem ovrednotenju funkcij gozdov in gozdnega prostora določilo v gozdovih oziroma gozdnem prostoru poudarjene funkcije na znatno večjih površinah kot v letu 1991. Poleg estetske funkcije, katere določitev je sicer najbolj subjektivna, se je z novim ovrednotenjem funkcij gozdov oziroma gozdnega prostora opredelilo znatno več zlasti biotopske, klimatske in poučne funkcije. Tolikšno povečanje površin s poudarjenimi ekološkimi in socialnimi funkcijami je gotovo delno posledica temeljiteje izvedenega ovrednotenja funkcij, vendar pa nedvomno tudi povečane navzočnosti funkcij oziroma njihove poudarjenosti v gozdnem prostoru.

Gradivu je informativno priloženih nekaj kart iz obsežne tematike funkcij gozdov. Karta ekoloških funkcij gozdov prikazuje območja, kjer je ena ali več ekoloških funkcij gozdov poudarjena na ravni 1. ali 2. stopnje. Karta socialnih funkcij gozdov prikazuje analogno vsebino za socialne funkcije gozdov. Karta, ki prikazuje območja prekrivanja ekoloških in okolje obremenjujočih socialnih funkcij gozdov, kaže konfliktna območja v gozdnem prostoru v pogledu rabe gozdov oziroma gozdnega prostora. Navedeni prikazi temeljijo na prostorskih funkcijskih enotah (praviloma večjih od 3 ha), saj točkovnih in linijskih funkcijskih enot na karti majhnega merila ni mogoče prikazati. Karta lesno

proizvodnih funkcij (slika 4) kaže lesnoproizvodni potencial gozdov, upoštevajoč plodnost gozdnih rastišč in stanje gozdnih sestojev. Ta prikaz temelji na podatkih gozdnih oddelkov oziroma odsekov, v prikazu pa so oddelki oziroma odseki združeni po gospodarskih razredih.

3.1.4 Gozdne prometnice

3.1.4 Forest infrastructure

V obdobju 1991–2000 v Sloveniji ni bilo zgrajenih veliko gozdnih cest – le 212,6 km. Skupno je gozdnih cest danes celo manj kot pred desetimi leti, saj je bilo v preteklih letih skoraj 2.000 km gozdnih cest s pretežno javnim značajem prenesenih v upravljanje občin in se zdaj vodijo kot javne ceste. Podatki o gozdnih cestah se v zadnjem času večkrat spreminjajo tudi zaradi dopolnjevanja katastra in seznamov gozdnih cest. Za dokončno ureditev katastra in seznamov gozdnih cest bomo potrebovali še nekaj let. Upoštevajoč tudi produktivne javne ceste znaša danes, po dopoljenih podatkih, povprečna gostota cestnega omrežja v gozdovih Slovenije 19,8 m cest/ha. Podatki po GGO so prikazani v preglednici 6. Zaradi celovite revizije podatkov o gozdnih cestah, neposredna primerjava aktualnih podatkov o gostoti cestnega omrežja v gozdovih s podatki izpred desetih let, ni mogoča (po Dobretu je bilo tedaj vseh gozdnih cest 11.992

Preglednica 6: Odprtost gozdov s cestami po GGO

Table 6: Forest road density (by forest management regions)

GGO	Vse gozdne ceste km	Produktivne dolžine cest			
		Gozdne km	Javne km	Skupaj km	Gostota m/ha
Tolmin	1.161	1.037	1.027	2.064	14,9
Bled	822	818	203	1.021	23,5
Kranj	602	602	1.013	1.615	24,7
Ljubljana	1.056	917	1.146	2.063	15,8
Postojna	1.146	1.146	428	1.574	21,3
Kočevje	1.320	1.199	237	1.436	16,6
Novo mesto	784	693	687	1.381	14,8
Brežice	652	591	595	1.186	17,1
Celje	797	777	1.257	2.034	29,0
Nazarje	563	515	413	928	22,4
Slovenj Gradec	1.656	1.257	398	1.655	29,4
Maribor	856	838	2.512	3.350	35,4
Murska Sobota	428	413	987	1.400	37,9
Sežana	444	411	550	961	12,1
SLOVENIJA	12.287	11.215	11.453	22.668	19,8

km, produktivnih gozdnih cest 10.427 km, produktivnih javnih cest 5.897 km, skupaj produktivnih cest torej 16.324 km, kar je dalo povprečno gostoto cestnega omrežja v Sloveniji 15,2 m/ha).

3.1.5 Drugi kazalci stanja gozdov

3.1.5 Other indexes of forest status

3.1.5.1 Zdravstveno stanje gozdov

3.1.5.1 Health status of the forests

Preglednica 7: Gibanje deležev (v %) močnejše poškodovanega drevja (z osutostjo krošenj nad 25 %) v obdobju 1987–2000 – upoštevani so podatki iz vzorčnih ploskev na mreži 4x4 km

Table 7: Proportions (in %) of more intensively damaged trees (tree defoliation above 25 %) in the 1987 – 2000 period – data from sample plots on 4 x 4 km grid have been taken into account)

	1987	1991	1995	2000
Iglavci	30,1	19,7	37,6	32,3
Listavci	8,4	6,3	17,6	16,7
Skupaj	17,1	10,9	24,6	22,2

Vir: Gozdarski inštitut Slovenije

Popisa osutosti krošenj oziroma zdravstvenega stanja v letih 1995 in 2000 sta v sodelovanju izvedla ZGS in Gozdarski inštitut Slovenije, ki je podatke tudi obdelal. Z rezultati popisov ne moremo biti zadovoljni. Težko je vso poškodovanost drevja pripisati onesnaženemu zraku, saj trendi o njegovi kakovosti niso neugodni, na drugi strani pa je opažena korelacija med osutostjo krošenj in klimatskimi razmerami v času vegetacije, tako da je lahko večji delež drevja z močnejšo osutostjo (nad 25 %) prav v zadnjih letih tudi posledica toplejše oziroma bolj sušne klime v vegetacijskem obdobju. Ne glede na vzrok povečanja osutosti krošenj, pa rezultati popisov kažejo na zmanjševanje vitalnosti drevja, kar se nedvomno odraža v njegovi povečani občutljivosti na različne biotske in abiotske dejavnike.

3.1.5.2 Stanje odnosov med populacijami rastlinojede divjadi in gozdnim okoljem

3.1.5.2 Relationship between populations of herbivorous wild game and the forest environment

Z gozdnim okoljem neusklajene populacije rastlinojedih vrst divjadi so brez dvoma pomemben dejavnik, ki zmanjšuje stabilnosti slovenskih

gozdov in ogroža trajnost gozdov in njihovih funkcij. V mnogih predelih Slovenije gre za desetletja star pojav. Prizadetost gozdov zaradi neusklajenosti populacij rastlinojedih divjadi in gozdnega okolja se odraža predvsem v oviranem ali celo povsem onemogočenem naravnem obnavljanju gozdov ter v potrebnosti dragih zaščitnih ukrepov ob obnovi gozdov s sadnjo.

V preglednici 8 so navedeni rezultati popisa poškodovanosti gozdnega mladja zaradi objedanja rastlinojede divjadi, ki je bil opravljen leta 2000. ZGS spremlja tovrstno poškodovanost gozdnega mladja na mreži vzorčnih ploskev na območju vse Slovenije, in sicer izvaja na njih podroben popis vsake štiri leta, na polovici teh obdobj pa še manj podroben popis (upoštevajoč samo poškodbe, nastale v zadnjem letu). Podatke prikazujemo za gozdno mladje višine 16–150 cm, saj število manjšega mladja iz leta v leto zelo niha, kar otežuje analize.

Povsod, kjer poškodovanost mladja višine 16–150 preseže 40 %, lahko z gotovostjo pričakujemo resno moteno naravno obnovo gozdov. V nekaj območjih je celo v povprečju delež poškodovanega gozdnega mladja navedene višine večji od 40 %, seveda pa so v številnih drugih območjih navzoči obsežni gozdni predeli z nesprejemljivo visoko stopnjo poškodovanosti gozdnega mladja.

Preglednica 8: Delež poškodovanega mladja po rastlinojedi divjadi po gozdnogospodarskih območjih - popis 2000

Table 8: Proportion of damaged young growth by herbivorous wild game according to forest management regions – 2000 inventory

GGO	Število vzorčnih ploskev	Delež poškodovanega mladja (16–150 cm) %
Tolmin	262	38
Bled	136	39
Kranj	169	28
Ljubljana	243	31
Postojna	160	47
Kočevje	201	55
Novo mesto	127	26
Brežice	137	23
Celje	133	19
Nazarje	108	24
Slovenj Gradec	116	20
Maribor	183	34
Murska Sobota	52	54
Sežana	160	47
SLOVENIJA	2.187	37

Popis poškodovanosti gozdnega mladja smo izvedli tudi v letu 1996. Po tedanji meritvi je bilo mladja, visokega od 16-150 cm, poškodovanega 36 %. Rezultati popisov so zaskrbiljujoči in obvezujejo vse, ki smo dolžni prispevati k izboljšanju stanja gozdov na tem področju, ZGS, lovske organizacije ter Inšpektorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo.

S podatki za leto 1991 ne razpolagamo, ker slovensko gozdarstvo v preteklosti teh podatkov ni zbiralo sistematično.

3.2 Analiza gospodarjenja z gozdovi v obdobju 1991-2000

3.2 Analysis of forest management in the 1991 – 2000 period

3.2.1 Posek v obdobju 1991-2000

3.2.1 Cut in the 1991 – 2000 period

Kot kaže preglednica 9, je bilo v preteklem desetletju posekanega le okrog tričetrť količine drevja, ki bi ga bilo mogoče posekati na podlagi načrtovanega etata v gozdnogospodarskih načrtih

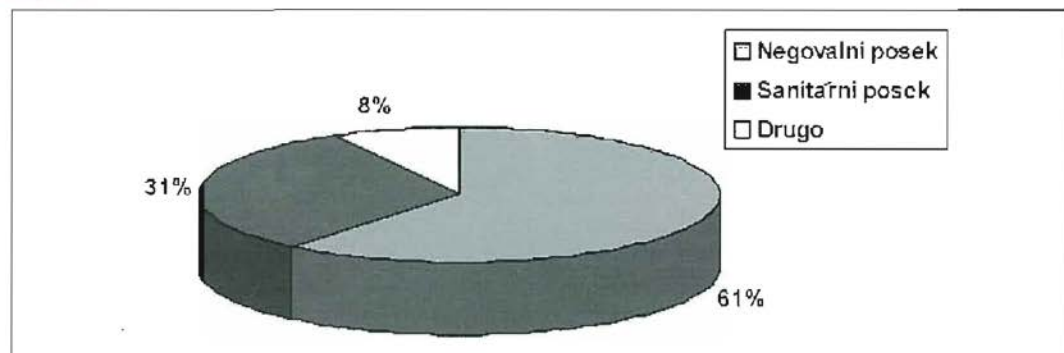
Preglednica 9: Načrtovan in realiziran posek v obdobju 1991-2000

Table 9: Planned and realized cut in the 1991 – 2000 period

GGO	Načrtovano			Realizacija			Indeksi - %		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Igl.	List.	Sk.
Tolmin	707.500	1.263.500	1.971.000	585.953	909.029	1.494.982	82,8	71,9	75,8
Bled	1.370.460	278.080	1.648.540	1.074.711	121.590	1.196.301	79,1	44,5	73,3
Kranj	1.670.020	670.489	2.340.509	1.384.362	535.100	1.919.462	82,9	79,8	82,0
Ljubljana	1.950.020	1.561.880	3.511.900	1.527.906	1.042.868	2.570.774	78,4	66,8	73,2
Postojna	1.880.320	654.220	2.534.540	1.275.604	553.068	1.828.672	67,8	84,5	72,2
Kočevje	1.700.500	1.585.800	3.286.300	1.449.911	1.393.710	2.843.621	85,3	87,9	86,5
Novo mesto	891.200	1.912.800	2.804.000	964.542	1.508.368	2.472.910	108,2	78,9	88,2
Brežice	258.860	1.093.870	1.352.730	299.726	962.375	1.262.101	115,8	88,0	93,3
Celje	944.000	1.213.000	2.157.000	592.838	703.662	1.296.500	62,8	58,0	60,1
Nazarje	1.315.363	226.847	1.542.210	996.553	153.300	1.149.853	75,8	67,6	74,6
Sl. Gradec	2.364.161	242.902	2.607.063	1.736.690	137.716	1.874.406	73,5	56,7	71,9
Maribor	1.946.144	1.653.616	3.599.760	1.373.672	919.646	2.293.318	70,6	55,6	63,7
M. Sobota	279.720	599.610	879.330	168.254	454.531	622.784	60,2	75,8	70,8
Sežana	162.000	328.000	490.000	163.367	220.464	383.831	100,8	67,2	78,3
SLOVENIJA	17.440.268	13.284.614	30.724.882	13.594.089	9.615.426	23.209.515	78,0	72,4	75,6

Grafikon 3: Struktura sečenj po vzroku poseka v obdobju 1991-2000

Graph 3: Structure of cut by cause of cut for the 1991 – 2000 period

Opomba:

Negovalni posek vključuje posek pri redčenju, zaradi naravne in tudi umetne obnove, ter posek v prebiralnih gozdovih,

Sanitarni posek vključuje tudi posek oslabelega drevja ob rednih sečnjah,

Drugo vključuje posek na panj (0,5 %), posek zaradi gozdne infrastrukture, krčitev in nedovoljeni posek.

območij za obdobje 1991–2000. Deleži realiziranega poseka glede na etat iz preteklih gozdnogospodarskih načrtov območij so za nekaj odstotkov višji, kot jih beležimo v odnosu do načrtovanega etata oziroma možnega poseka (pri načrtih po letu 1995) pri gozdnogospodarskih načrtih GGE, saj je vsota etata oziroma možnega poseka teh načrtov v zadnjem času v vse večji meri presegala etat, kot je bil določen s preteklimi gozdnogospodarskimi načrti območij.

Trenutno na ravni Slovenije zaradi sorazmerno zelo hitrega spreminjanja lastništva gozdov zaradi denacionalizacije, ne razpolagamo z neoporečnimi primerjavami deleža realiziranja etata oziroma možnega poseka po posameznih oblikah lastništva, saj se podatki o poseku nanašajo na trenutno lastništvo gozda, medtem ko se podatki o možnem poseku nanašajo na lastništvo, kot je bilo v času izdelave gozdnogospodarskega načrta območja oziroma posameznih gozdnogospodarskih načrtov GGE. Opravljene analize vendarle kažejo, da se je v preteklih letih etat oziroma možni posek v državnih gozdovih, za katere ni bilo vloženih zahtevkov za denacionalizacijo, realiziral približno v višini načrtovanega etata oziroma

možnega poseka, pretežni del nerealiziranih sečenj pa gre na račun nižjih sečenj od dovoljenih v zasebnih gozdovih, zlasti v sestojih s tanjšim drevjem listavcev, kjer prihodek od lesa praviloma ne krije stroškov pridobivanja lesa.

3.2.2 Gojitvena in varstvena dela v obdobju 1991–2000

3.2.2 Silvicultural and protection work in the 1991–2000 period

Gojitvenih del ni bilo v preteklem desetletju v Sloveniji izvedenih niti polovico od tistega obsega del, ki so ga predvideli pretekli gozdnogospodarski načrti območij. Razlog je v spremembi sistema njihovega financiranja ter v organizacijskih spremembah v slovenskem gozdarstvu, ki so neugodno vplivale na realizacijo del v gozdovih, zlasti zasebnih, delno pa je nizek delež realiziranih gojitvenih del verjetno tudi posledica nekoliko preveč bogato načrtovanega njihovega obsega.

Preglednica 10: Opravljena gojitvena dela na obnovi in negi gozdov v obdobju 1991–2000 ter primerjava z načrtovanim
Table 10: Realized work relating to regeneration and silviculture in the 1991–2000 period and comparison to planned work

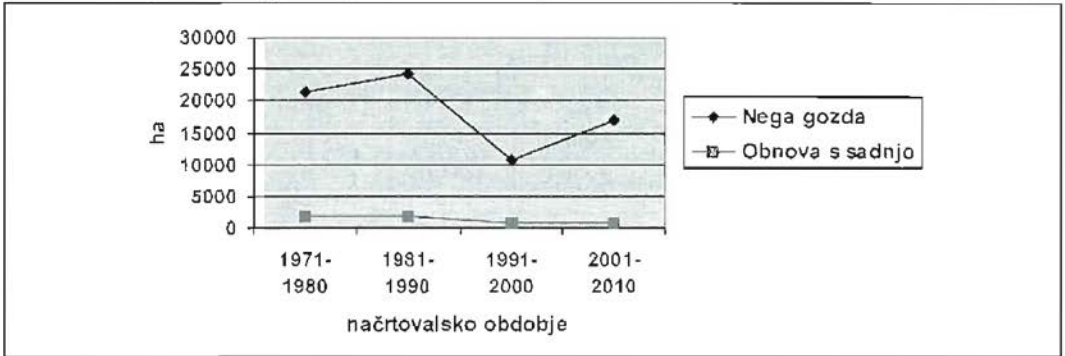
GGO	Obnova*			Nega			Zaščita pred divjadjo		
	Načrtovano ha	Realizirano ha	Delež %ha	Načrtovano ha	Realizirano ha	Delež %	Načrtovano dni	Realizirano dni	Delež %
Tolmin	4.414	713	16	12.359	7.091	57	564	2.449	434
Bled	598	371	62	8.437	5.470	65	3.258	4.366	134
Kranj	1.963	1.149	59	14.692	7.436	51	1.512	5.184	343
Ljubljana	9.069	1.695	19	29.554	12.240	41	8.895	4.120	46
Postojna	5.832	4.795	82	25.852	11.489	44	5.674	7.621	134
Kočevje	3.400	1.465	43	22.637	10.130	45	7.415	8.325	112
Novo mesto	2.395	1.441	60	31.647	12.846	41	1.548	1.796	116
Brežice	3.920	390	10	14.111	3.078	22	**2.000	3.311	165
Celje	1.422	519	36	18.510	5.818	31	4.706	3918	83
Nazarje	3.381	2.758	82	6.852	3.997	58	5.070	4.783	94
Sl. Gradec	1.539	823	54	17.583	11.013	63	14.035	7.945	57
Maribor	5.469	1.483	27	22.253	7.883	35	12.710	7.834	62
M. Sobota	1.164	866	74	9.466	5.529	58	1.060	4.427	418
Sežana	530	874	165	9.844	2.228	23	860	652	76
SLOVENIJA	45.096	19.342	43	243.797	106.248	44	69.307	66.731	96

Opombi:

* Podatek o obnovi zajema pripravo sestoja, obnovo s sadnjo in setvijo (brez priprave tal).

** Podatek v načrtu neposredno ni naveden, vključen je bil v podatku za skupno varstvo.

Grafikon 4: Obseg izvedene nege gozda in obnove s sadnjo v obdobju 1971-2000 ter načrtovani obseg obojega za obdobje 2001-2010
Graph 4: Realized silvicultural measures and regeneration by planting in the 1971- 2000 period, and planned silvicultural measures and regeneration by planting for the 2001- 20010 period

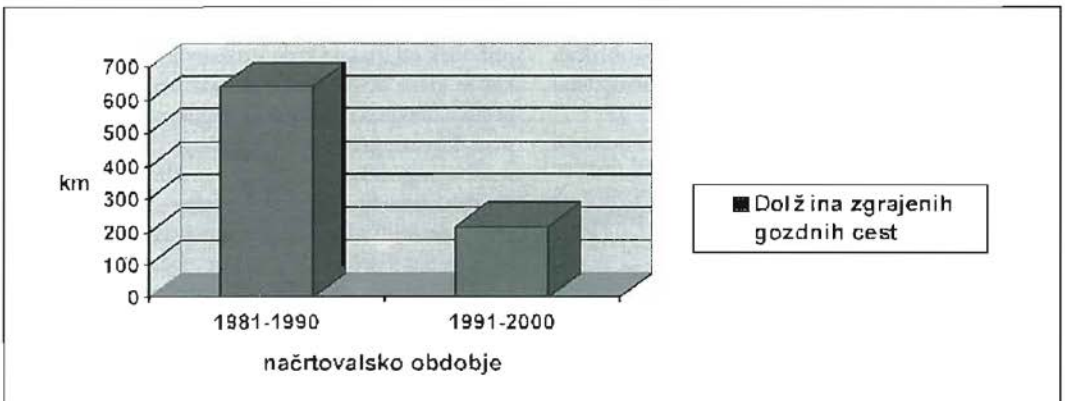
3.2.3 Gradnja gozdnih prometnic v obdobju 1991-2000

3.2.3 construction of forest infrastructure in the 1991-2000 period

Gozdnih cest je bilo v preteklem desetletju v Sloveniji zgrajeno prav malo, skoraj zanemarljiva količina. Gradnja gozdnih cest, pa tudi vlak, je ob spremembah organizacije in financiranja slovenskega gozdarstva v začetku devetdesetih let potegnila najkrajši konec. Graditev gozdnih prometnic v zasebnih gozdovih lahko v današnjih razmerah oživi le učinkovito povezovanje lastnikov gozdov ter znatna finančna pomoč države.

Grafikon 5: Obseg zgrajenih gozdnih cest v obdobju 1981-1990 ter 1991-2000

Graph 5: Forest roads constructed in the 1981-1990 and 1991-2000 periods

Preglednica 11: Gradnja gozdnih prometnic v obdobju 1991-2000

Table 11: Construction of forest infrastructure in the 1991-2000 period

GGO	Zgrajene gozdne ceste v obdobju 1991-2000 km
Tolmin	20,5
Bled	22,8
Kranj	2,7
Ljubljana	32,9
Postojna	0
Kočevje	11,3
Novo mesto	31,5
Brežice	20,7
Celje	26,7
Nazarje	12,9
Slovenj Gradec	28,0
Maribor	1,6
Murska Sobota	1,0
Sežana	0
SLOVENIJA	212,6

3.2.4 posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 1991-2000

3.2.4 measures performed in the forest and in the forest space in the 1991 – 2000 period

Preglednica 12: Krčitev gozdov v obdobju 1991-2000
Table 12: Clearing in the 1991-2000 period

Obdobje	Namen krčitev						Skupaj ha
	Urbanizacija ha	Infrastruktura ha	Kmetijstvo ha	Rudarstvo ha	Energetika Ha	Drugo ha	
1981-1990	1.180,20	2.642,90	1.556,70	358,40	23,40	316,50	6.078,50
1991-2000	330,89	736,26	755,61	123,01	146,39	160,33	2.252,49

Zaradi različnih namenov se je v preteklem desetletju izkrčilo 2.259,49 ha gozdov, kar je znatno manj kot v desetletju prej. Daleč največ krčitev gozdov je bilo zaradi kmetijstva in infrastrukture.

3.3 Načrtovani ukrepi za obdobje 2001–2010

3.3 Measures planned for the 2001–2010 period

3.3.1 Možni posek

3.3.1 Allowed cut

Letna višina možnega poseka, predvidenega s predloženimi predlogi gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 2001-2010, je po GGO ter ločeno za iglavce in listavce prikazana v preglednici 13. Skupna količina letnega možnega poseka znaša za vse slovenske gozdove 4.101.056 m³ in znatno, za 33,5 %, presega skupni etat preteklih gozdnogospodarskih načrtov območij¹. Pri presoji povečanja možne količine poseka v slovenskih gozdovih je potrebno upoštevati nekaj dejstev, ki jih v nadaljnjem pojasnjujemo.

V gozdnogospodarskih načrtih območij za obdobje 1991-2000 ter v gozdnogospodarskih načrtih GGE, izdelanih pred izidom sedaj veljavnega Zakona o gozdovih, je bil določen etat, ki je pomenil načrtovane obvezujoče sečnje. Načrtovan etat je moral biti realiziran, z dopustnim odstopanjem navzgor ali navzdol (na ravni GGE 10 %, posebej za iglavce in listavce, ter po oblikah lastništva). V predelih, kjer npr. zaradi pomanjkanja

gozdnih prometnic ni bilo mogoče spraviti lesa iz gozda, se praviloma etat ni načrtoval.

Skladno z veljavnim Zakonom o gozdovih, z gozdnogospodarskimi načrti določimo najvišji možni posek, ki ga določimo za vse gozdove, ne glede na to, ali je iz tehničnih ali ekonomskih razlogov v njih realno pričakovati izvedbo sečenj. Zlasti v gorskem svetu ter v zaprtih in manj kakovostnih kraških gozdovih razlika med etatom in možnim posekom ni zanemarljiva, možni posek, določen v teh predelih, pa bo zanesljivo realiziran v zelo majhnem obsegu. Del razlike med sedaj opredeljenim možnim posekom in etati preteklih gozdnogospodarskih načrtov območij je posledica opisane vsebinske razlike med možnim posekom in nekdanjim etatom. Vsekakor pa je predvideno povečanje možnih količin drevja za posek tudi v dostopnih gozdovih, saj podatki o stanju gozdov in njihovem razvoju to vsekakor dovoljujejo.

Po Programu razvoja gozdov v Sloveniji je potrebno načrtovati zmerne intenzitete sečenj (66 % prirastka pri iglavcih in 50 % prirastka pri listavcih). Načrtovan možni posek je nekoliko višji (67 % prirastka pri iglavcih in 55 % prirastka pri listavcih). Odstopanje je opravičljivo glede na ugotovljene precej večje lesne zaloge slovenskih gozdov, zlasti pri listavcih, kot so bile tiste, na podlagi katerih je bila oblikovana usmeritev v Programu razvoja gozdov v Sloveniji. Ob tem moramo ugotoviti, da gre zlasti v zasebnih gozdovih, povsod tam, kjer prihodek od lesa ne krije stroškov pridobivanja lesa, kar je zlasti pogosto pri poseku tankega drevja ali poseku drevja, ki je daleč od kamionske ceste, realno pričakovati precej nižje sečnje od zapisanega možnega poseka v osnutkih gozdnogospodarskih načrtih območij. Hkrati pa moramo poudariti, da si prav v sestojih s tanjšim drevjem opustitve sečenj ne želimo, saj s sečnjo te gozdove negujemo v smislu izboljšanja njihove kakovosti in celovite stabilnosti, akumulacija lesne mase zaradi opustitve redčenj v njih pa je bolj začasna, ker v neredčenem sestoju drevje propada po naravni poti.

¹ V preteklih gozdnogospodarskih načrtih etat ni bil določen enoznačno, saj je bil njegov manjši del določen pogojno, bil je namreč pogojen z izvedbo premen. V nekaterih območjih je bilo zlasti v prvih letih preteklega desetletja nekaj premen tudi izvedenih, v drugih pa premene niso bile izvajane niti v tistem času, pozneje pa je bilo premen v smislu, kot so jih predvideli gozdnogospodarski načrti, povsod izvedenih zelo malo. Izdelovalci predlogov gozdnogospodarskih načrtov območij so višino načrtovane etata za preteklo obdobje dorekli na podlagi razpoložljivih podatkov o izvedenih premenah.

Preglednica 13: Načrtovan letni možni posek za obdobje 2001-2010 po oblikah lastništva, po gozdno-gospodarskih območjih
 Table 13: Planned annual allowed cut for the 2001- 2010 period by ownership structure, according to forest management regions

GGO		Državni	Občinski	Zasebni	G. drugih	Skupaj pravnih oseb
		m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
TOLMIN	Iglavci	42.787	7.500	66.385	0	116.672
	Listavci	59.342	17.018	200.154	0	276.515
	Skupaj	102.129	24.518	266.539	0	393.187
BLED	Iglavci	58.599	571	75.830	3.576	138.576
	Listavci	6.063	220	30.262	960	37.505
	Skupaj	64.662	791	106.092	4.536	176.081
KRANJ	Iglavci	35.703	1.679	147.725	1.717	186.824
	Listavci	8.253	377	81.434	814	90.878
	Skupaj	43.956	2.056	229.159	2.531	277.702
LJUBLJANA	Iglavci	34.083	443	202.226	30	236.782
	Listavci	25.987	459	187.389	184	214.019
	Skupaj	60.070	902	389.615	214	450.801
POSTOJNA	Iglavci	82.956	75	77.040	401	160.472
	Listavci	64.224	61	69.731	283	134.299
	Skupaj	147.180	136	146.771	684	294.771
KOČEVJE	Iglavci	110.483	121	83.950	446	195.000
	Listavci	145.080	21	72.677	222	218.000
	Skupaj	255.563	142	156.627	668	413.000
NOVO MESTO	Iglavci	57.369	647	65.562	737	124.315
	Listavci	82.072	1.560	165.301	1.770	250.703
	Skupaj	139.441	2.207	230.863	2.507	375.018
BREŽICE	Iglavci	13.598	0	27.436	2.266	43.300
	Listavci	32.386	0	161.831	6.783	201.000
	Skupaj	45.984	0	189.267	9.049	244.300
CELJE	Iglavci	25.431	1.336	96.848	914	124.529
	Listavci	24.411	220	140.634	2.052	167.317
	Skupaj	49.842	1.556	237.482	2.966	291.846
NAZARJE	Iglavci	29.785	46	136.361	863	167.055
	Listavci	11.208	159	25.920	223	37.510
	Skupaj	40.993	205	162.281	1.086	204.565
SLOVENJ GRADEC	Iglavci	65.263	0	168151	0	233.414
	Listavci	7.185	0	17.898	0	25.083
	Skupaj	72.448	0	186.049	0	258.497
MARIBOR	Iglavci	59.826	101	162.805	3.504	226.236
	Listavci	45.760	122	164.325	5.010	215.217
	Skupaj	105.586	223	327.130	8.514	441.453
MURSKA SOBOTA	Iglavci	8.459	110	32.987	83	41.639
	Listavci	31.286	144	56.902	291	88.623
	Skupaj	39.745	254	89.889	374	130.262
SEŽANA	Iglavci	18.617	24	37.062	10	55.713
	Listavci	11.205	76	82.536	42	93.860
	Skupaj	29.822	100	119.598	52	149.573
SLOVENIJA	Iglavci	642.959	12.653	1.380.368	14.547	2.050.527
	Listavci	554.463	20.437	1.456.995	18.634	2.050.529
	Skupaj	1.197.422	33.090	2.837.363	33.181	4.101.056

Preglednica 14: Načrtovani možni posek za obdobje 2001–2010 ter primerjava z doslej načrtovanim etatom (v načrtih GGE po letu 1995 tudi možnim posekom)

Table 14: Planned allowed cut for the 2001–2010 period and comparison to the previously planned quantities (for unit plans after 1995 also comparison to allowed cut)

GGO		Načrt GGO 1991 – 2000		Načrti GGE Poročilo o gozdnih za leto 2000		Načrt GGO 2001 – 2010					
		m ³	%	m ³	%	m ³	%	N01/ N91 %	N01/ GGE %	N01/ LZ %	N01/ Prir. %
TOLMIN	Iglavci	70.750	36	79.412	31	116.672	30	1,65	1,47	15,0	64,9
	Listavci	126.350	64	178.942	69	276.515	70	2,19	1,55	13,7	51,3
	Skupaj	197.100		258.354		393.187		1,99	1,52	14,0	55,4
BLED	Iglavci	137.046	83	127.831	79	138.576	79	101	108	11,3	59,4
	Listavci	27.808	17	33.735	21	37.505	21	135	111	8,5	39,2
	Skupaj	164.854		161.566		176.081		107	109	10,6	53,4
KRANJ	Iglavci	167.002	71	182.864	67	186.824	67	112	102	14,9	60,0
	Listavci	67.049	29	89.303	33	90.878	33	136	102	13,4	56,6
	Skupaj	234.051		272.167		277.702		119	102	14,4	58,8
LJUBLJANA	Iglavci	195.002	56	183.932	51	236.782	53	121	129	16,4	65,9
	Listavci	156.188	44	174.315	49	214.019	47	137	123	13,1	50,7
	Skupaj	351.190		358.247		450.801		128	126	14,7	57,7
POSTOJNA	Iglavci	188.032	74	148.046	61	160.472	54	85	108	16,7	76,0
	Listavci	65.422	26	93.422	39	134.299	46	205	148	17,1	58,5
	Skupaj	253.454		241.468		294.771		116	122	16,9	66,9
KOČEVJE	Iglavci	170.050	52	173.787	49	195.000	47	115	112	16,8	73,7
	Listavci	158.580	48	180.797	51	218.000	53	137	121	16,4	61,1
	Skupaj	328.630		354.584		413.000		126	116	16,6	65,8
NOVO MESTO	Iglavci	89.120	32	116.502	32	124.315	33	139	107	19,7	66,4
	Listavci	191.280	68	243.427	68	250.703	67	131	103	17,3	60,1
	Skupaj	280.400		359.929		375.018		134	104	18,0	62,6
BREŽICE	Iglavci	25.886	19	35.146	17	43.300	18	167	123	14,8	56,9
	Listavci	109.387	81	172.843	83	201.000	82	184	116	13,8	46,8
	Skupaj	135.273		207.989		244.300		181	117	14,0	48,0
CELJE	Iglavci	94.400	44	97.718	41	124.529	43	132	127	18,6	77,6
	Listavci	121.300	56	142.608	59	167.317	57	138	117	15,9	63,7
	Skupaj	215.700		240.326		291.846		135	121	17,0	69,0
NAZARJE	Iglavci	131.536	85	140.046	83	167.055	82	127	119	16,9	71,8
	Listavci	22.685	15	27.837	17	37.510	18	165	134	13,1	52,0
	Skupaj	154.221		167.883		204.565		133	122	16,1	67,1
SLOV. GRADEC	Iglavci	236.416	91	208.540	89	233.414	90	99	112	14,9	61,7
	Listavci	24.290	9	26.691	11	25.083	10	103	94	10,1	36,7
	Skupaj	260.706		235.231		258.497		99	110	14,2	58,0
MARIBOR	Iglavci	194.614	54	209.760	51	226.236	51	116	108	17,4	69,1
	Listavci	165.362	46	204.253	49	215.217	49	130	105	16,1	52,8
	Skupaj	359.976		414.013		441.453		123	107	16,8	60,1
M. SOBOTA	Iglavci	27.972	32	26.585	28	41.639	32	149	157	18,7	74,0
	Listavci	59.961	68	69.893	72	88.623	68	148	127	16,7	61,0
	Skupaj	87.933		96.478		130.262		148	135	17,3	65,0
SEŽANA	Iglavci	16.200	33	35.260	30	55713	37	343	158	19,8	46,8
	Listavci	32.800	67	81.322	70	93860	63	286	115	14,4	40,8
	Skupaj	49.000		116.582		149.573		305	128	16,0	42,8
SLOVENIJA	Iglavci	1.744.026	57	1.765.429	51	2.050.527	50	118	116	16,0	66
	Listavci	1.328.462	43	1.719.387	49	2.050.529	50	154	119	14,8	54
	Skupaj	3.072.488		3.484.816		4.101.056		133	118	15,3	59

Možni posek je v predlogih gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 2001-2010 določen na podlagi aktualnih podatkov o lesni zalogi in prirastku, vendar je bila v primeru gozdov, kjer je v prihodnjih letih očitno pričakovati bistveno spremenjene podatke o gozdnih fondih, v določeni meri upoštevana tudi projekcija gozdnih fondov in posledično možnega poseka v njih, saj bi sicer za te gozdove pričujoči predlogi gozdnogospodarskih načrtov območij že v nekaj letih predstavljali oviro strokovnim odločitvam ob izdelavi gozdnogospodarskih načrtov GGE, ali pa bi bilo potrebno iz teh razlogov v kratkem razmišljati o spremembi nekaterih gozdnogospodarskih načrtov območij.

Zaradi pomanjkljivih izhodiščnih podatkov o stanju lesne zaloge in prirastka, katerih vrednosti so se z uporabo ustrežnejših metod njunega ugotavljanja v večini slovenskih gozdov že v nekaj letih znatno povečale, so prognoze njunega razvoja ter posledično prognoze razvoja možnega poseka v slovenskih gozdovih, ki jih za naslednja desetletja navaja Program razvoja gozdov v Sloveniji, neustrezne. V teh ozirih bo potrebna v prihodnje dopolnitev Programa razvoja gozdov v Sloveniji. Z upoštevanjem podatkov meritev lesne zaloge za potrebe izdelave gozdnogospodarskih načrtov GGE, izdelanih v zadnjih letih, je povprečna hektarska lesna zaloga slovenskih gozdov porasla z 192 m³/ha (po podatkih preteklih gozdnogospodarskih načrtov območij, ki so bili podlaga izdelavi Programa razvoja gozdov v Sloveniji) na 234 m³/ha, kar pomeni povečanje za 22 %. Ker na povečanje povprečne hektarske zaloge zaviralno vpliva vključevanje zaraščajočih površin, se je absolutna lesna zaloga slovenskih gozdov povečala še bolj – za 29 %. Delno je takšno povečanje lesne zaloge gozdov gotovo tudi posledica akumulacije prirastka, vendar seveda v znatno večji meri posledica ustrežnejših meritev lesnih zalog gozdnih sestojev, ki so bile v preteklosti podcenjene.

Glede na to, da je skladno s Pravilnikom iz leta 1998 na ustrezen način določena lesna zaloga šele v približno polovici GGE, pričakujemo v naslednjih nekaj letih še intenziven porast podatka o lesni zalogi slovenskih gozdov, za katero na osnovi že izvedenih meritev vsekakor ocenjujemo, da presega 250 m³/ha. To pa je lesna zaloga, ki bi naj bila po Programu razvoja gozdov v Sloveniji dosežena šele v letu 2020.

Ob dokončnih opredelitvah možnega poseka po GGO smo izvedli tudi simulacije razvoja lesne

zaloge in prirastka gospodarskih gozdov – večnamenskih gozdov in gozdov s posebnim namenom, v katerih so gozdnogospodarski ukrepi dovoljeni (izvzeli smo torej varovalne gozdove in gozdne rezervate) – v naslednjih desetletjih, upoštevajoč najprej aktualne podatke o lesni zalogi in prirastku, variantno pa tudi z upoštevanjem verjetnejše, nekoliko višje vrednosti lesne zaloge, ter nekoliko nižje, morda tudi verjetnejše vrednosti za prirastek (v % od lesne zaloge).

Verjetnost, da je trenutna ocena lesne zaloge slovenskih gozdov še vedno (vsaj) za okrog 20 m³/ha prenizka, je res velika, zato smo v drugi varianti, v kateri smo še vedno upoštevali veljavno, morda nekoliko previsoko ocenjeno intenzivnost letnega priraščanja (2,60 % od lesne zaloge), tudi že kar upoštevali, da bodo v prihodnjem desetletju meritve pokazale za omenjeno vrednost višjo povprečno hektarsko lesno zalogo.

Pri izračunu tretje variante smo upoštevali, da je lesna zaloga že zdaj ustrezno višja, spet pa smo upoštevali nekoliko nižjo intenzivnost priraščanja (2,40 % od lesne zaloge).

Pri izračunu četrte variante smo predpostavili, da se bo z naraščajočo lesno zalogo stopnja akumulacije zmanjševala, kar je vsekakor verjetna predpostavka.

V vseh primerih je upoštevano, da ves prirastek lesa ni izkoristljiv zaradi naravnih izgub (strela...) oziroma izgub lesa zaradi nezmožnosti izdelave in spravila prav vsakega drevesa, ki propade zaradi naravnih dejavnikov. To bi nenazadnje tudi škodilo gozdnemu ekosistemu, zato zlasti v razmerah zelo skrbnega gospodarjenja z gozdovi tudi osnavljamo ekocelice oziroma načrtno puščamo posamezne sušice. Predpostavljamo, da je v državnih gozdovih izkoristljivega ca. 93-95 % prirastka, v zasebnih pa ca. 80-85 % prirastka. V vrednosti za zasebne gozdove je upoštevan tudi posek brez odobritve in tudi dejstvo, da ostane nekaj tega poseka gotovo tudi neevidentiranega in je zato njegova količina nekoliko večja od podatkov v letnih poročilih ZGS o gozdovih.

Kot je razvidno iz vseh simulacij, zagotavlja v osnutkih gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 2001-2010 zapisani možni posek, tudi če bo v celoti realiziran, pozitiven razvoj slovenskih gozdov in njihovih gozdnih fondov. Ob njem bi lesna zaloga in prirastek gozdov v nekaj desetletjih dosegla okvir optimalnih (modelnih) vrednosti, ki

naj bi po naših analizah znašale za gospodarske gozdove (brez varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov) in ob približno uravnoteženem razmerju razvojnih faz sestojev, 300-330 m³/ha

lesne zaloge in 7,2-8,0 m³/ha prirastka, kar bi ob ohranjeni površini gozdov omogočalo posek med šestimi in sedmimi milijoni (bruto) m³.

Preglednica 15: Prikaz simulacije razvoja gozdnih fondov slovenskih gozdov in možnega letnega poseka v njih (upoštevani so večnamenski gozdovi in gozdovi s posebnim namenom, v katerih so gozdnogospodarski ukrepi dovoljeni)

Table 15: Simulation of the development of forest data in Slovene forests and the allowed annual cut (including multiple user forests and forests with special purposes, in which silvicultural measures are allowed)

a) Upoštevani so veljavni podatki o gozdovih:

Leto	Lesna zaloga/ha m ³ /ha	Letni prirastek/ha m ³ /ha	Posek/prirastek %	Letni možni posek	
				Skupaj m ³	m ³ /ha
2001	245				
		6,36	61	4.050.000	3,88
2010	261				
		6,79	61	4.320.000	4,14
2020	279				
		7,25	61	4.620.000	4,42
2030	298				
		7,75	61	4.940.000	4,73
2040	318				
		8,27	87	7.500.000	7,20

b) Upoštevani so veljavni podatki o gozdovih, vendar je predpostavljeno, da bodo meritve lesne zaloge v prihodnjem desetletju pokazale, da je njena trenutna vrednost za 20 m³/ha podcenjena

Leto	Lesna zaloga/ha m ³ /ha	Letni prirastek/ha m ³ /ha	Posek/prirastek %	Letni možni posek	
				Skupaj m ³	m ³ /ha
2001	245				
		6,36	61	4.050.000	3,88
2010	261 + 20 = 281				
		7,31	61	4.660.000	4,46
2020	300				
		7,80	61	4.970.000	4,76
2030	320				
		8,32	87	7.560.000	7,24

c) Upoštevana je (predpostavljena) realna vrednost lesne zaloge in nekoliko nižja intenzivnost priraščanja od te, ki jo kažejo veljavni podatki (2,40 % namesto 2,60 % od lesne zaloge)

Leto	Lesna zaloga/ha m ³ /ha	Letni prirastek/ha m ³ /ha	Posek/prirastek %	Letni možni posek	
				Skupaj m ³	m ³ /ha
2001	265				
		6,36	61	4.050.000	3,88
2010	281				
		6,74	61	4.300.000	4,11
2020	298				
		7,15	61	4.560.000	4,36
2030	317				
		7,61	87	6.900.000	6,62

d) Podatka o lesni zalogi in prirastku sta upoštevana kot v varianti c, pač pa je predvideno, da se bo z naraščanjem lesne zaloge zmanjševala stopnja akumulacije prirastka

Leto	Lesna zaloga/ha m ³ /ha	Letni prirastek/ha m ³ /ha	Posek/prirastek %	Letni možni posek	
				Skupaj m ³	m ³ /ha
2001	265				
		6,36	61	4.050.000	3,88
2010	281				
		6,74	65	4.580.000	4,38
2020	296				
		7,10	70	5.190.000	4,97
2030	308				
		7,39	75	5.790.000	5,54
2040	317				
		7,61	87	6.900.000	6,62

3.3.2 Gojivna in varstvena dela

3.3.2 Silvicultural and protection work

Preglednica 16: Načrtovani letni obseg najpomembnejših gozdnogojitvenih del po oblikah lastništva, po gozdnogospodarskih območjih

Table 16: Planned annual silvicultural work by ownership structure, according to forest management regions

GGO		Državni	Občinski	Zasebni	G. drugih pravnih os.	Skupaj
		ha	ha	ha	ha	ha
TOLMIN	Obnova s sadnjo	16	0	24	0	40
	Priprava sest. za naravno nasem.	129	6	235	0	370
	Nega gozdov	675	18	663	0	1.356
BLED	Obnova s sadnjo	8	0	14	0	22
	Priprava sest. za naravno nasem.	3	0	7	0	10
	Nega gozdov	383	4	300	16	703
KRANJ	Obnova s sadnjo	10	1	19	1	31
	Priprava sest. za naravno nasem.	4	1	43	3	51
	Nega gozdov	223	14	890	18	1.145
LJUBLJANA	Obnova s sadnjo	3	0	47	0	50
	Priprava sest. za naravno nasem.	10	0	53	0	63
	Nega gozdov	247	3	1.397	3	1.650
POSTOJNA	Obnova s sadnjo	14	0	61	0	75
	Priprava sest. za naravno nasem.	222	0	208	1	431
	Nega gozdov	858	2	880	3	1743
KOČEVJE	Obnova s sadnjo	34	0	30	0	64
	Priprava sest. za naravno nasem.	187	1	134	0	322
	Nega gozdov	897	0	468	0	1.365
NOVO MESTO	Obnova s sadnjo	20	0	58	0	78
	Priprava sest. za naravno nasem.	119	0	147	0	266
	Nega gozdov	797	0	1.260	0	2.056
BREŽICE	Obnova s sadnjo	7	0	22	1	30
	Priprava sest. za naravno nasem.	41	0	131	2	174
	Nega gozdov	190	0	673	49	912
CELJE	Obnova s sadnjo	13	0	32	2	47
	Priprava sest. za naravno nasem.	8	0	79	1	88
	Nega gozdov	286	3	917	13	1.219

Gozdnogospodarski načrti gozdnogospodarskih območij za obdobje 2001–2010

NAZARJE	Obnova s sadnjo	9	0	24	0	33
	Priprava sest. za naravno nasem.	18	0	55	0	73
	Nega gozdov	190	1	419	4	614
SL. GRADEC	Obnova s sadnjo	16	0	27	0	43
	Priprava sest. za naravno nasem.	5	0	29	0	34
	Nega gozdov	279	0	904	0	1.183
MARIBOR	Obnova s sadnjo	17	0	63	2	82
	Priprava sest. za naravno nasem.	46	0	144	4	194
	Nega gozdov	421	1	1.367	41	1.830
M. SOBOTA	Obnova s sadnjo	39	0	22	0	61
	Priprava sest. za naravno nasem.	16	0	15	0	31
	Nega gozdov	399	0	346	0	745
SEŽANA	Obnova s sadnjo	4	0	11	0	15
	Priprava sest. za naravno nasem.	9	0	31	0	40
	Nega gozdov	135	0	423	0	558
SKUPAJ	Obnova s sadnjo	210	1	454	6	671
SLOVENIJA	Priprava sest. za naravno nasem.	817	8	1.311	11	2.147
	Nega gozdov	5.980	46	10.906	147	17.079

Gojitvena dela so določena v obsegu, ki zagotavlja pozitiven razvoj gozdov v smislu njihove kakovosti in celovite stabilnosti. Obseg gojitvenih del je glede na pretekle gozdnogospodarske načrte precej nižji, predvsem zaradi zmanjšanja obsega obnove s sadnjo na najnujnejše primere. Tako je smotno z vidika stroškov gospodarjenja z gozdovi ter skladno z načelom sonaravnega gospodarjenja

in usmeritvami Programa razvoja gozdov v Sloveniji. Vsekakor pa bomo nadaljevali s saditvijo listavcev v čistih smrekovih gozdovih na Pohorju, s saditvijo bukve in gradna pospeševali razvoj kraških gozdov v smeri naravnejših ter seveda načrtovali saditev tudi drugod, kjer bo to z vidika doseganja gozdnogojitvenih ciljev nujno in smotno.

Preglednica 17: Načrtovani letni obseg obnove s sadnjo za obdobje 2001–2010 ter primerjava z doslej načrtovanim obsegom teh del po gozdnogospodarskih območjih

Table 17: Planned annual regeneration by planting for the 2001–2010 and comparison to the previously planned measures according to forest management regions

GGO	Načrt GGO 1991–2000	Načrti GGE (Por. o gozd. za leto 2000)	Načrti GGO 2001–2010	Indeks 2001–2010/ 1991–2000	Indeks 2001–2010/ načrti GGE
	ha	ha	ha	ha	%
Tolmin	86	65	40	47	62
Bled	54	33	22	41	67
Kranj	85	29	31	36	107
Ljubljana	229	66	50	22	76
Postojna	237	95	75	32	79
Kočevje	150	44	64	43	147
Novo mesto	46	42	77	167	183
Brežice	30	42	30	100	71
Celje	81	50	47	58	94
Nazarje	32	33	33	103	101
Slovenj Gradec	150	59	43	29	73
Maribor	214	63	82	38	130
Murska Sobota	107	70	61	57	87
Sežana	10	16	15	150	94
SLOVENIJA	1.511	707	671	42	79

Preglednica 18: Načrtovani letni obseg **priprave sestoja za naravno nasemenitev** za obdobje 2001–2010 ter primerjava z doslej načrtovanim obsegom teh del po gozdnogospodarskih območjih

Table 18: Planned annual preparation of stands for regeneration by sowing for the 2001–2010 period and comparison to the previously planned measures by forest management regions

GGO	Načrt GGO 1991–2000	Načrti GGE (Por. o gozd. za leto 2000)	Načrti GGO 2001–2010	Indeks 2001–2010/ 1991–2000	Indeks 2001–2010/ načrti GGE
	ha	ha	ha	ha	ha
Tolmin	391	466	370	95	79
Bled	6	21	10	167	48
Kranj	110	51	51	46	100
Ljubljana	*530	69	63	12	91
Postojna	346	578	431	124	75
Kočevje	189	189	322	170	170
Novo mesto	193	197	267	138	135
Brežice	360	102	174	48	171
Celje	61	92	88	144	96
Nazarje	32	37	73	228	197
Slovenj Gradec	3	5	34	1.133	680
Maribor	416	117	194	47	166
Murska Sobota	10	34	31	310	91
Sežana	33	10	40	121	381
SLOVENIJA	2.680	1.968	2.147	80	109

* Načrtovana površina gozdov, ki naj bi se obnovili po naravni poti.

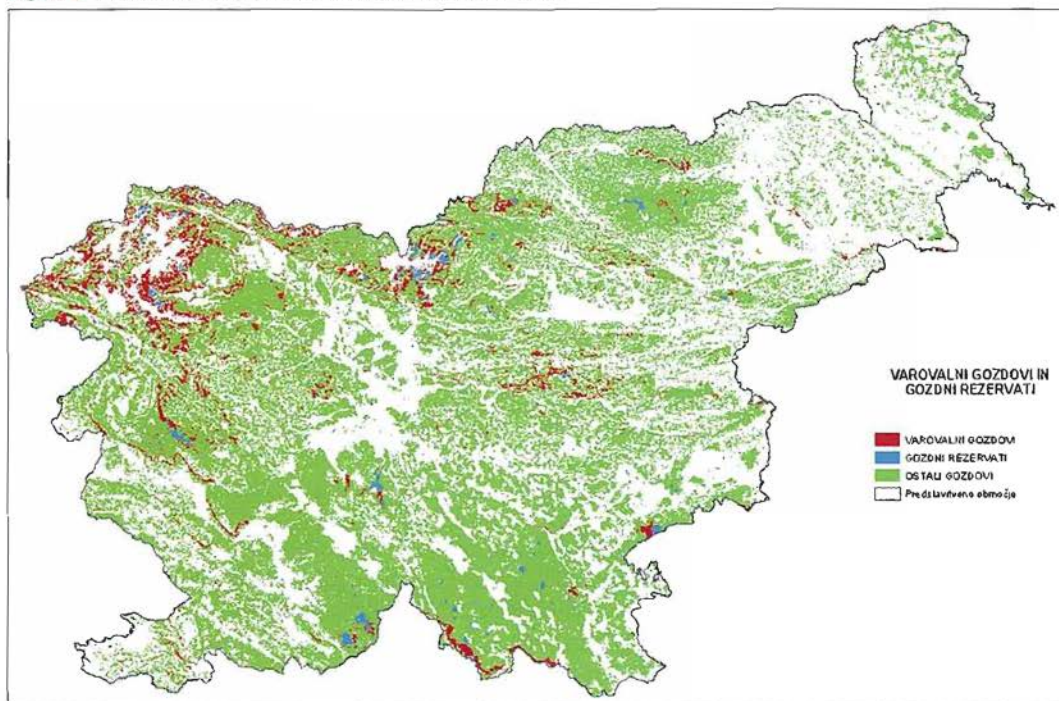
Preglednica 19: Načrtovani letni obseg **nege gozdov** za obdobje 2001–2010 ter primerjava z doslej načrtovanim obsegom teh del po gozdnogospodarskih območjih

Table 19: Planned annual silvicultural measures for the 2001–2010 period and comparison to the previously planned measures by forest management regions

GGO	Načrt GGO 1991–2000	Načrti GGE (Por. o gozd. za leto 2000)	Načrti GGO 2001–2010	Indeks 2001–2010/ 1991–2000	Indeks 2001–2010/ načrti GGE
	ha	ha	ha	ha	ha
Tolmin	1.236	1.518	1.356	110	89
Bled	1.196	819	703	59	86
Kranj	1.533	1.101	1.145	75	104
Ljubljana	2.955	2.374	1.650	56	70
Postojna	2.585	1.804	1.743	67	97
Kočevje	2.264	1.198	1.365	60	114
Novo mesto	3.165	1.629	2.056	65	126
Brežice	1.385*	1.070	912	66	85
Celje	1.851	1.093	1.219	66	112
Nazarje	677	633	614	91	97
Slovenj Gradec	1.758	1.453	1.183	67	81
Maribor	2.225	1.768	1.830	82	103
Murska Sobota	553	757	745	135	98
Sežana	687	506	558	81	110
SLOVENIJA	24.070	17.723	17.079	71	96

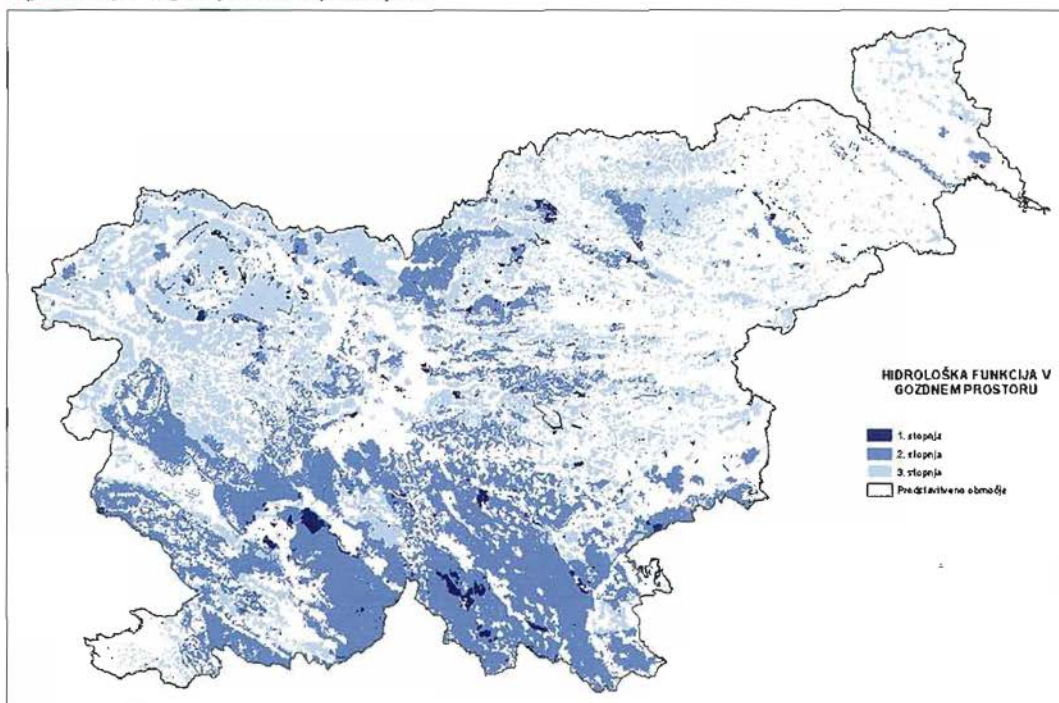
Slika 4: Varovalni gozdovi in gozdni rezervati

Figure 4: A presentation of protection forests and forest reserves

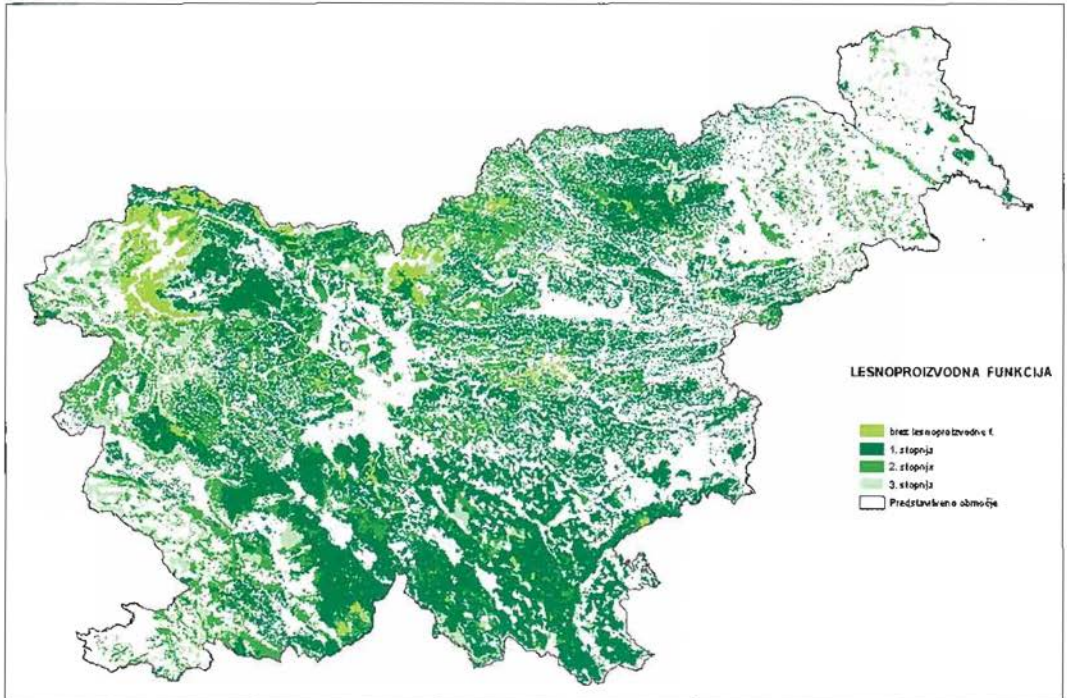

Slika 5: Hidrološke funkcije v gozdnem prostoru

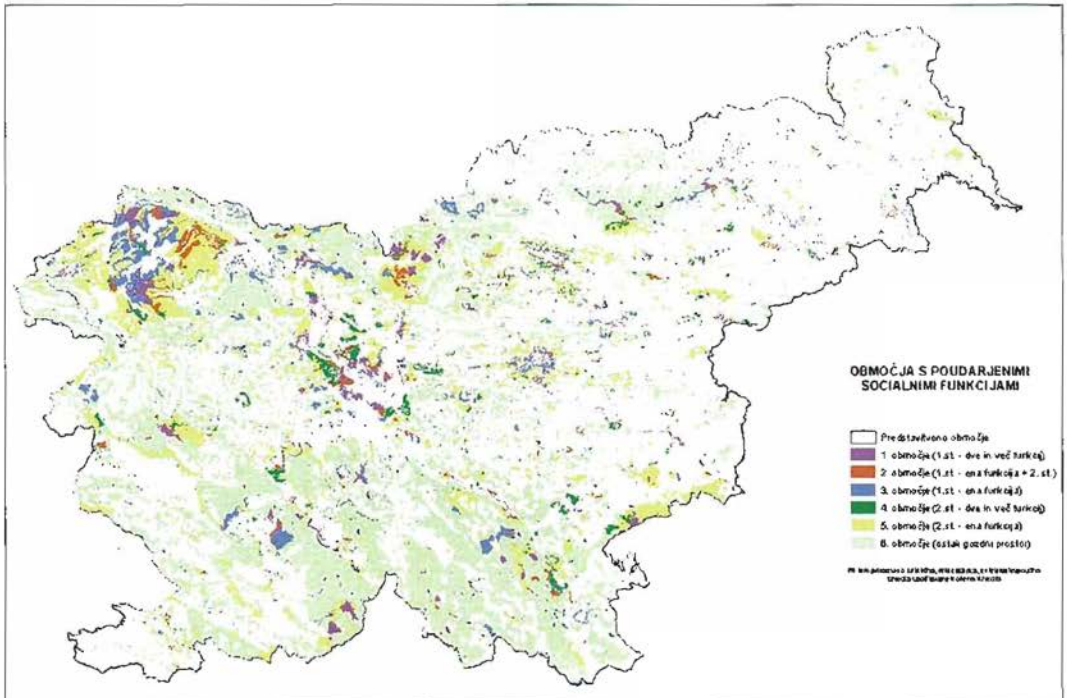
Figure 5: Hydrological function in forest space

Slika 6: Lesno proizvodne funkcije
 Figure 6: Wood production function

Slika 7: Območja s poudarjenimi socialnimi funkcijami
 Figure 7: Regions with emphasized social functions

Preglednica 20: Načrtovani letni obseg del na varstvu pred rastlinojedo divjadjo po oblikah lastništva, po gozdnogospodarskih območjih

Table 20: Planned annual protection from herbivorous wild game for the 2001- 2010 period by ownership structure, according to forest management regions

GGO	Državni	Občinski	Zasebni	G. drugih pravnih oseb	Skupaj
		ha	ha	ha	ha
Tolmin	41	2	43	0	86
Bled	61	0	60	3	124
Kranj	43	3	234	5	285
Ljubljana	4	0	56	0	60
Postojna	20	0	208	0	228
Kočevje	98	0	80	0	178
Novo mesto	41	0	13	0	54
Brežice	3	0	11	1	15
Celje	20	0	35	1	56
Nazarje	6	0	14	0	20
Slovenj Gradec	15	0	21	0	37
Maribor	101	0	162	4	267
Murska Sobota	51	0	31	0	82
Sežana	0	0	9	0	9
SLOVENIJA	504	5	977	14	1.500

Preglednica 21: Načrtovani letni obseg varstva pred rastlinojedo divjadjo za obdobje 2001-2010 ter primerjava z doslej načrtovanim obsegom teh del po gozdnogospodarskih območjih

Table 21: Planned annual protection from herbivorous wild game for the 2001- 2010 period and comparison with previously planned measures according to forest management regions

GGO	Načrt GGO 1991-2000	Načrti GGE (Por. o gozd. za leto 2000)	Načrti GGO 2001-2010	Indeks 2001-2010/ 1991-2000	Indeks 2001-2010/ načrti GGE
	ha	ha	ha	ha	ha
Tolmin	28	84	86	307	103
Bled	217	156	124	57	79
Kranj	100	337	285	285	85
Ljubljana	593	115	60	10	52
Postojna	484	203	228	47	112
Kočevje	701	59	178	26	301
Novo mesto	65	41	54	83	131
Brežice	6	15	15	250	100
Celje	471	581	56	120	97
Nazarje	17	17	20	123	125
Slovenj Gradec	81	42	36	45	88
Maribor	353	153	267	76	175
Murska Sobota	94	71	82	87	115
Sežana	10	2	9	94	408
SLOVENIJA	3.220	1.876	1.500	42	73

3.3.3 Ukrepi za krepitev funkcij gozdov**3.3.3 Measures for enhancing forest functions**

Večino dela na krepitevi funkcij gozdov izvedemo s primernim oblikovanjem gozdnih sestojev. Na podlagi ovrednotenih funkcij gozdov bomo lahko aktivneje usmerjali rabo gozdnega prostora – v sodelovanju z lastniki gozdov, lokalnimi skupnostmi, strokovnimi delavci upravnih enot ter pripravljavci prostorskih planov. Usmeritve za ukrepe so, prilagojene posameznim funkcijam in okoliščinam posameznih območij, zapisane v tekstnih delih predlogov gozdnogospodarskih načrtov območij, v prilogah tudi za vsak konkretni gozdni predel s poudarjeno funkcijo.

3.3.4 Graditev gozdnih prometnic**3.3.4 Construction of forest infrastructure**

Graditev gozdnih prometnic je v preteklem desetletju skoraj povsem zastala. Oživitev graditve gozdnih prometnic v zasebnih gozdovih, kjer je njihova graditev tudi najbolj potrebna, lahko pričakujemo samo ob ustrezni povezanosti lastnikov gozdov (Kmetijsko gozdarska zbornica ali druge oblike povezovanja lastnikov gozdov) ter finančni pomoči države. V zadnjih letih je, skladno s Programom razvoja gozdov v Sloveniji, država

vendarle začela sofinancirati tudi gradnjo gozdnih cest v zasebnih gozdovih. Obseg graditve gozdnih prometnic v slovenskih gozdovih za obdobje prihodnjih desetih let je težko predvideti, saj je usodno odvisen od razpoložljivih finančnih sredstev, v zasebnih gozdovih zlasti od finančne pomoči države, obvezna vsebina gozdnogospodarskih načrtov območij pa je opredelitev gradnje gozdnih cest in vlak po stopnji nujnosti z navedbo (okvirne) dolžine in stopnje nujnosti, s čimer je dana strokovna podlaga za ustrezno usmerjanje razpoložljivih sredstev za namene odpiranja gozdov z gozdnimi prometnicami.

3.4 Okvirna ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi**3.4 Overall economic evaluation of forest management**

Zaradi dosledno uporabljenih enakih izhodišč po vseh območjih, rezultati ekonomske presoje v gozdnogospodarskih načrtih območij služijo predvsem za primerjavo med gozdnogospodarskimi območji ter med oblikami lastništva znotraj posameznega območja, v absolutnem pa so zato, ker izračun predpostavlja realizacijo možnega poseka prav v vseh gozdovih, za katere je načrtovan,

Preglednica 22: Ocena ekonomskih kazalcev gospodarjenja z gozdovi po gozdnogospodarskih območjih (prihodki in stroški se nanašajo na desetletno obdobje)

Table 22: Evaluation of economic indexes of forest management by forest management regions (revenues and expenses relate to the 2001–2010 period)

GGO	Prihodek od lesa mio. SIT	Strošek sečnje, spravila in manipulacije		Strošek vlaganj v gozdove		Skupaj stroški mio. SIT	Dohodek (prihodek-strošek) mio. SIT	SIT/ neto m ³ SIT	SIT/ ha gozda SIT
		mio. SIT	%	mio. SIT	%				
Tolmin	20.612	19.213	93,2	3.362	16,3	22.575	-1.963	-574	-14.200
Bled	12.058	8.129	67,4	2.849	23,6	10.978	1.080	722	16.000
Kranj	17.701	14.092	79,6	2.638	14,9	16.730	971	407	13.625
Ljubljana	27.710	20.067	72,4	4.406	15,9	24.473	3.237	830	23.065
Postojna	17.659	11.876	67,2	4.762	26,9	16.638	1.021	401	13.335
Kočevje	26.582	16.745	63,0	3.607	13,6	20.352	6.231	1.742	68.045
Novo mesto	22.575	14.979	66,3	3.763	16,7	18.742	3.833	1.174	40.926
Brežice	13.866	11.134	80,0	2.898	20,9	14.032	-166	-78	-2.398
Celje	14.788	12.975	87,7	3.598	24,3	16.573	-1.785	-739	-24.483
Nazarje	13.419	8.299	61,9	2.369	17,7	10.668	2.751	1.563	56.915
Slovenj Gradec	16.936	13.099	77,3	4.980	29,4	18.079	-1.143	-519	-19.058
Maribor	27.146	18.508	68,2	3.714	13,7	22.223	4.923	1.290	51.644
Murska Sobota	5.983	5.879	71,4	2.354	39,3	8.233	-2.250	-2.008	-59.401
Sežana	5.590	7.666	137,2	1.931	34,5	9.598	-4.008	-3.085	-50.524
SLOVENIJA	242.625	182.661	75,3	47.231	19,5	229.892	12.733	359	11.148

Opomba: Navedeni odstotki se nanašajo na prihodek od lesa.

Preglednica 23: Pregled stroškov načrtovanih vlaganj v gozdove po gozdnogospodarskih območjih

Table 23: Table showing investment costs by forest management regions

GGO	Strošek gojitvenih in varstvenih del		Strošek vzdrževanja gozdnih cest		Strošek vzdrževanja gozdnih vlak		Skupaj stroški vlaganj v gozdove		SIT/ neto m ³	SIT/ ha gozda
	mio. SIT	%	mio. SIT	%	mio. SIT	%	mio. SIT	%	SIT	SIT
Tolmin	1.408	6,8	1.734	8,4	220	1,1	3.362	16,3	989	24.320
Bled	983	8,1	1.558	12,9	308	2,5	2.849	23,6	1.870	42.208
Kranj	1.406	7,9	1.040	5,9	192	1,1	2.638	14,9	1.105	37.017
Ljubljana	2.003	7,2	1.902	6,9	501	1,8	4.406	15,9	1.130	31.394
Postojna	2.623	14,9	1.774	10,0	365	2,0	4.762	26,9	1.871	62.196
Kočevje	1.398	5,3	1.913	7,2	296	1,1	3.607	13,6	1.010	39.390
Novo mesto	2.039	9,0	1.422	6,2	302	1,3	3.763	16,7	1.160	40.179
Brežice	1.613	11,6	1.146	8,3	139	1,0	2.898	20,9	1.372	41.860
Celje	1.831	12,3	1.368	9,2	399	2,7	3.598	24,3	1.425	49.349
Nazarje	1.221	9,1	1.026	7,6	122	0,9	2.369	17,7	1.339	49.012
Sl. Gradec	1.473	8,7	3.348	19,8	159	0,1	4.980	29,4	2.261	83.034
Maribor	1.997	7,3	1.401	5,2	316	1,2	3.714	13,7	973	38.961
M. Sobota	1.538	18,7	756	9,2	60	0,8	2.354	39,3	2.089	62.147
Sežana	1.135	20,3	552	9,9	244	4,3	1.931	34,5	1.523	24.342
SLOVENIJA	22.668	9,3	20.940	8,6	3.623	1,5	47.231	19,5	1.330	41.353

nerealni (neuporabni) za ocenjevanje prihodka in stroškov pri dejansko realiziranih konkretnih sečnjah. V zasebnih gozdovih lastniki gozdov skoraj ne sekajo tankega drevja, zaradi slabše odprtosti gozdov s cestami pa je tudi precej predelov, kjer zaradi zelo dolgih spravilnih poti skoraj ne sekajo. V državnih gozdovih je razlika med debelinsko strukturo predvidenega in dejansko posekanega drevja bistveno manjša, čeprav jo tudi beležimo.

Ob trenutnih cenah dela in materialov bi bilo za izpolnitev obsega gozdnogojitvenih in varstvenih del iz predlogov gozdnogospodarskih načrtov potrebno v državnem proračunu približno 730 milijonov tolarjev (30 % več kot znaša proračun za ta dela za leto 2001), za solidno vzdrževanje gozdnih cest pa bi bilo potrebnih približno 480 milijonov tolarjev (35 % več kot znaša proračun za ta dela za leto 2001). Pri tem je treba posebej poudariti, da se obseg redčenj drogovnjakov nanaša na najnujnejša redčenja mlajših drogovnjakov (t.i. druga redčenja). Za celovito poživitev redčenj drogovnjakov v zasebnih gozdovih bi bilo potrebnih dodatnih nekaj sto milijonov denarne pomoči. Vsekakor bi bilo potrebno, da bi država namenila več sredstev, kot jih namenja danes, tudi za graditev gozdnih cest, ter da bi začela sofinancirati tudi graditev vlak v zasebnih gozdovih.

SUMMARY

The origins of forest management planning in Slovenia are in the first half of the 18th century. Flameck's plan for the forest of the Tolmin area from 1770 is regarded as the first real forest management plan. In Slovenia, forest management planning gained new momentum at the end of the 19th century, when the respected foresters dr. Leopold Hufnagel and Heinrich Schollmayer started working in the Kočevsko and Notranjsko regions. In 1948, forest management regions were established in Slovenia. The first forest inventory was completed in 1947, while the first regional forest management plans for all of the 14 regions were prepared for the 1971 – 1980 period.

The forest management plans for the 2001 – 2010 period guarantee the implementation of the basic objectives in the field of forest management, laid down in the Forest Act. The approaches and objectives of The Slovene Forest Development Programme have been taken into account in the drafting of regional forest management plans for the 2001 – 2010 period.

The preparatory phase of drafting forest management plans included the following: determination and evaluation of the various forest functions, generating models of forest development, acquisition of information on forests

which were returned to denationalisation beneficiaries, digitalisation of data on compartment borders, preparing a survey demarcating public roads from forest roads, processing of data regarding damage on young growth caused by herbivorous wild game. It was particularly necessary to analyse the guidelines for nature conservation relating to regional forest management plans, which were presented by the nature protection authority of the Republic of Slovenia.

According to data in the regional forest management plans, the total surface of Slovene forests is 1,142,126 ha. Of these, 1,006,811 ha represent multiple user forests. The surface of forests with special purposes, in which no measures are allowed, is 10,301 ha, while protection forests account for 74,054 ha. The growing stock is 266,703,825 m³, which is 235 m³/ha, and the annual increment 6,923,099 m³, i.e. 6.1 m³/ha.

The most recent evaluation of the functions of the forest and of the forest space showed that ecologic and social functions are emphasized on the following surface: 451,582 ha (while only ecologic functions are most significant on 277,974 ha and social functions on 173,608 ha).

In the 1991 – 2000 period, 212.6 km of forest roads were constructed in Slovenia. The total length of forest roads is 12,287 km, while the total length of productive forest roads is 11,215 km. The road density is 19.8 m/ha.

In the previous ten year period 23,209,515 m³ were cut, which is 75.6% of the quantity envisaged in the regional forest management plans for the 1991 – 2000 period. The planned forest regeneration, preparation of stand for regeneration, regeneration by planting and sowing were realized on 19,342

ha, which is a 43% fulfilment of the plans. Silvicultural measures (tending) were carried out on 106,248 ha, which is 44% of the envisaged surface.

The allowed annual cut, envisaged in the regional forest management plans, is 4,101,056 m³.

The planned allowed cut is 66% of the conifer increment and 54% of the broad-leaved increment. These values are close to the values set out in the National forest development programme (1996), which envisages a 66% cut of the conifer increment and a 50% cut of the broad-leaved increment. In the plan /programme, annual forest regeneration by planting and sowing is envisaged on 671 ha, natural regeneration on 2,147 ha and silvicultural measures (tending) on 17,079 ha. Protection from herbivorous wild game is planned on 1,500 ha.

Taking into account the present prices of work and material, it will be necessary to provide 730 million SIT in order to execute the planned silvicultural and protection measures. This is 30% more than the national budget segment which was dedicated to these works in 2001. Good maintenance of forest roads calls for approximately 480 million SIT, which is 35% more than was set apart for such work in the 2001 budget.

Mag. Živan VESELIČ
Pomočnik direktorja ZGS
za strokovne zadeve

Dragan MATIJAŠIČ
Vodje Oddelka
za gozdnogospodarsko načrtovanje ZGS

Prevod v angleščino Jana OŠTIR

Ljubljana, 20. 09. 2002